Huszonnegyedik évfolyam 26-ik szám.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
Egy évre . . . . . 24 korona.
Egy hóra . . . . . 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre . . . . . 28 korona.
Egy hóra . . . . . 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fil, minden következőnél 16 fillér.
Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909. | FELELŐS SZERKESZTŐ: STAUBER JÓZSEF. | Kedd, február 2.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A temetői ravatalozás.
A bankkérdés az aradi kamarában.
Az Aradi Ipar és Népbank közgyülése.
A bolgár királyság ára.
Krivány Jánost felmentették.
Péterffy Antal halála.
Meglopta az anyját.
Kötelező ravatalozás.
Király és kabaréénekes.
Ugron Gábor, az uj kivándorlási főfelügyelő.
Két beteg.
Fejérváry báró kibuktatása.
A tanitók bálja.
Tárca: A kollegák. Irta: Fényes Ilonka.

A temetői ravatalozás.

Arad, február 1.

Mintha egy irtózatos, velőkbe hasitó sikoltás hallatszanék a főkapitány javaslatára. A főkapitány, a fa-lelkü rendőr el akarja venni tőlünk a halottainkat, tőlem az én halottamat, tőled a tiedet. A halottat, a kinek viaszarcáról kétségbeesetten lessük az elmult életnek csak legkisebb megnyilatkozását, az oszlás első óráit élő testet, a melyre ráborulunk s a melyet csókolunk, hogy a koporsóba zárta előtt megadjuk neki mind azt a szeretetet, a melylyel adósai maradtunk. A koporsót, a melyet szentségnek őrzünk huszonnégy órán át s a mely előtt suttogva tárgyalnak a rideg anyagiakról az örökösök. Szét akarja törni azt a hitünket, hogy a halál beálltát követő huszonnégy óra még nem a halál, ha már nem is az élet.

A főkapitány előterjesztést tett a kötelező temetői ravatalozás iránt. Többet, mint ezt a tényt, nem ismerünk a javaslatából. Azt se tudjuk, hogy egészen általánossá akarja-e tenni a szabályt, hogy minden halottat a halálozás bekövetkezte után hat órával kivigyenek a temetőbe, vagy pedig enged-e kivételt, esetleg engedményeket a szentimentális kegyeletnek. Maga az az esemény, hogy a főkapitány a kötelező temetői ravatalozást megvalósitandónak tartja, helyes. Arra mutat, hogy a főkapitány tudja, mivel tartozik egy nagy város egészségügyének.

A temetői ravatalozás semmi egyéb, mint az élőknek az élethez való jogát védelmező rendszabály. A mióta megszüntek azok a törvények, amelyek alapján a halottal együtt el kellett temetni a halott feleségét, sőt családját és egész cselédséget: nincs ok arra, hogy a halottak kedvéért az egészségből, az életből egy leheletnyit is áldozzunk. Csak a legérzelgősebb romantika hiheti, hogy ez az áldozat a halottnak kedves lenne. A halottnak mindegy — ebben a tételben megegyezhetnek a vallásban hivők és a természet tudása alapján gondolkodók. A test, amelyet a lélek elhagyott, a test, a melyből elszállt az agymüködést, a szivmozgást, a vérkeringést okozó energia, nem egyéb, mint rothadó hustömeg. A jósághoz, a nemességhez, amely vele, benne müködött, nincs sokkal több köze, mint a ruházatnak, a bútoroknak, amelyek utána maradtak. Megsirathatjuk és meggyászolhatjuk a halottat, anélkül, hogy a lakásunkban marasztanók a testéből kiváló hullaszagot, hogy ajkunkra szivnók a bőrén élősködő, láthatatlan halálférgeket. Megadhatjuk a vallásnak minden szertartását, kegyeletes formáját, s e miatt nem kell a mindennapi életünk helyét a járvány veszedelmével megtölteni.

Meg kell valósitani a kötelező temetői ravatalozást, a városi élet higieniájának ezt az elemi, természetes követelését. De meg kell valósitani kivételek nélkül, tekintet nélkül arra, hogy nagyobb vagy kisebb házban, zsufolt lakásban, vagy tágas lakosztályban él a halottat sirató család. Ha az egyikben több ok lenne rá, a másikban kevesebb: a határvonalat nehéz megvonni, s a kivétel csak protekció alkalmazására volna jó. Az enyészet demokráciája, az egészségnek mindenkire, szegényre, gazdagra, szürkékre és notabilitásokra, névtelen halottakra és a közélet veszteségeire egyformán kiterjedő parancsa hozza magával, hogy a halott, mihelyt megszünt élni, azé legyen, akit megillet: a temetőé. S nincs ok sajnálni, erőszakkal védeni a halottat, amelyet a hatóság az első fájdalom vonaglásai közepette tép ki a karjaink közül,

A kollegák.

Irta Fényes Ilonka.

Hire járt Nyirségen, hogy a megye egyik ünnepelt leányát feleségül veszi a szép Gerey Béla. Nagyon kiváncsian várták az eljegyzést, különösen az ismerős körökben, mert Márkus Lili jó partie, de tulságosan eleven leány volt. Már előzőleg sem titkolta a dolgot, s többször hangoztatta nevetve, hogy csak azért megy Gereyhez. — mert szép gyerek. Oh az ő kezére már egy báró is pályázott! De azt diszkréten elhallgatta, hogy milyen báró. Kacsintott hozzá s kedvenc dalát fujva, hogy: Adok csókot, adok is... vigan bosztonozta körül a szobát. Ilyen volt ő mindég, szeleburdi, gyerekes, meggondolatlan!

Nem volt szép leány, olyan mint a legtöbb, de kellemes ötleteivel jóval kimagaslott a tucatleányok sorából. Ami pedig vőlegénye szemében legtöbbet jelentett, gazdag hirben állott. Kissé elbizakodott, könnyüvérü ember volt Gerey, s éppen ezért, mindenki csak pénzvágynak tekintette Lilihez való ragaszkodását. Éppen ezért nem is keltett nagy megdöbbenést szakitásuk hire. A kilátásba helyezett eljegyzési mulatság elmaradása fölött boszankodó leánybarátnők epés rossznyelvüséggel tárgyalták az esetet. Különféle pletykák kerültek napfényre, melyek közül egy sem közelitette meg a valóságot. Az igazi ok ártatlan kis históriából kerekedett ki: Gerey eljegyzése előtt pár nappal összehivta barátait s kis családias mulatságban temették a legényéletet. Éjfél után, a cigánynyal együtt átkocsiztak a közelfekvő Márkuspusztára, éjjeli zenét adni Lilinek. Az ablak alatt háromszor egymásután ezt a rosszindulatu, cinikus dalt huzatták:

Hej! diófa, sötét lombu diófa,
Zokogássá válik mindég
Alattad a nóta . . .

Másnap pedig a legridegebb szakitás volt e nótára a felelet. Mert ennek Lilire nagyon érzékeny és csipős jelentősége van, már pedig régi, elrozsdásodott hurokat pengetni, különösen ha gyermekkori apró, de fájó csinyekről van szó, nem éppen kellemes dolog. Lili kis meleg szivét is nagyon mélyen érintette, ugy, hogy képes volt miatta a leányálmok legnagyobb boldogságáról, a jegygyürüről is lemondani...

Két év előtt még ugyan gyermekleányka volt, eleven temperamentum, pajkos mint egy vásott fiu. Szenvedélyesen szeretett lovagolni és vadászni, bár szülei egyiket sem igen türték. Tizenötéves bájos baba volt, ki csak akkor került ki a zárdából, hogy n gy évig tanult. Csodás hamar lerázta magáról a vallásos nevelés himporát és lett belőle, pusztai, napsütött arcu, igazi kis betyár, ki minden huncutságra kész, ha tiltva van. Egy szép őszi napon is meglepte a vadász-laz, bár vereben és kóbor macskán kivül egyebet alig lőtt még!

Barack befőzés volt, de a konyhából mindunatalan megszökött és futott bátyjához, — akit tréfásan kollega urnak szólitott, mert minden bolondságot együtt szoktak elkövetni — s aki ugyancsak törte fejét a gazdasági számadások fölött, melyeknek rendbehozását atyja estére követelte tőle. Lili csókkal igérgetéssel próbálta rávenni Sanyit, hogy szökjenek meg vadászni, mig egyszer az türelmetlenül fakadt ki:

Hagyj békét Lili, apa mindjárt itthon lesz.

— Mondtam, hogy épen most határozták el mamával, átmentek Pályiba Annáékhoz!

Eredj, kérlek, a konyhába, csak már egyszer komoly tudnál lenni.

— Nem megyek, vadászni akarok! — toppant lábacskájával mérgesen a kislány. S már sirásra áll a csöpp, piros szája. Bátyja kedvenc huga elkeseredését látva, tréfálni kezd:

— Na, kollega ur, látom, hogy ma nem lehet veled komolyan beszélni, hát jó, kimegyek, de ha kikapunk, tartod-e a hátad?

— Kibirjuk még, kolléga ur!

Azzal egy vig kuplét fütyülve, ugrálva megy a konyhába, onnan besurran a kamrába, holmi édességet lopni uzsonnára. Itt találta meg Sanyi, ki vadászfegyvert cipelve vállán, már jó ideje kereste kollegáját. Szerencsésen meg is szöktek.

Utjok a nagy kert végén, egy hosszu diófa allén vitt keresztül, mely jó takarót szolgált a szökevényeknek. Amint az alléba lépnek, megpillantják atyjukat, aki gondolataival és hosszuszáru pipájával le és fel sétál

— ha azzal a magunk, családunk és az embertársaink életét és egészségét növesztjük meg.

+

A bankkérdés az aradi kamarában

Kreutzer Lipót dr. felolvasása. — Ankét a jegybank-ügyben.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, február 1.

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara legközelebbi teljes ülésének kétségtelenül legérdekesebb és legnagyobb fontosságu tárgya az *önálló magyar jegybank* kérdése lesz. Az országnak ezidőszerint legaktuálisabb és legnagyobb jelentőségü kérdése a Kamarában természetszerüen csak nemzetgazdasági szempontból kerül megvitatás alá, de ennek a kérdésnek hordereje akkora, hogy politikai szempontok és vonatkozások nélkül is széleskörü érdeklődésre tarthat számot.

A Kamara a bank-ügyben kifejtendő akcióját a Kamara *közgazdasági lyceumában* kezdi meg *Kreutzer* Lipót dr. kolozsvári tanárnak, a bank-ügy nagyhirü tudósának előadásával. Kreutzer tanár előadása mintegy bevezetése lesz a Kamara további tevékenységének, mely egy *ankétben* nyer folytatást. E tanácskozás a Kamara közgyülése számára fogja szakszerüen előkészíteni a nagyfontosságu tárgyat. Az ország összes kamarái között ilyenformán az aradi kamara lesz az *első*, mely e kérdést gyakorlati szempontból tárgyalás alá veszi.

Itt említjük meg, hogy *Steiner* Ferenc kamarai tag, aki *Justh* Gyulát, a képviselőház elnökét üdvözölte az önálló magyar bank érdekében kifejtett akciója alkalmából, e levelében említést tett az elnök előtt az aradi kamara kezdeményezéséről is. Justh Gyula válaszolt az üdvözlő sorokra s ezeket irja Steiner Ferenchez intézett levelében:

„Igen nagyra veszem a bank-kérdésben kifejtett nézetem alkalmából küldött szives üdvözletét, mint amelyben a jó magyar ember lelkesedése mellett a szakember átgondolt, higgadt itélete is kifejezésre jut. A bank-kérdésben megkezdett tevékenységemnél a pénzügyi körökből érkező üdvözletek az én igazi erősségeim. Gratulálok az aradi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezéséhez és kérem, hogy a jövőben is hasonló buzgalommal tartsanak ki a gazdasági önállóság nagy kérdéseiben elkövetkező küzdelmekben. Budapest, 1909. január 30-án, tisztelője: *Justh Gyula.*"

A Kamara közgazdasági lyceumában e héten előadás nem lesz. A jövő hét előadó-estjén *Ottenberg* Tivadar takarékpénztári vezérigazgató, kamarai beltag tart felolvasást a váltóról. Az előadás napját a kamara a lapok utján fogja közölni az érdeklődő közönséggel.

A bolgár királyság ára.

A balkáni zavar.

Távirati tudósitás.

Arad, február 1.

A Törökország és Bulgária között megindult tárgyalások hihetőleg rövid időn belül eredménynyel fognak végződni, mert Törökország hajlandónak mutatkozik a 100 millió frank kártéritést Bulgáriától elfogadni. A mai balkáni események legérdekesebb mozzanata, hogy a szerb minisztertanács Péter király elnöklete alatt tartott ülésében véglegesen megállapitotta a nagyhatalmakhoz intézendő előterjesztéseit Bosznia anneksziója tárgyában.

Mai távirati tudósitásaink a következők:

A megegyezés.

Párisból jelentik: Törökország hajlandó Bulgáriától kártalanitási összeg fejében 100 millió frankot elfogadni, de fenntartja jogát a keletrumeliai vasutakra.

Belgrádból jelentik: Tegnap a király elnöklete alatt minisztertanács volt, amelyen megállapitották annak az előterjesztésnek szövegét, melyet Bosznia annexiója miatt a nagyhatalmakhoz intéznek.

Párisból jelentik: Kiamil nagyvezér kijelentette, hogy Törökország semmi szin alatt nem fogad el 82 millió frank kártéritést.

A bulgáriai zavar.

Szófiából jelentik: Ide érkezett jelentések szerint a török hadsereg 8 tisztjét, akik bolgár ruhába voltak öltözve, letartóztatták. Avval vannak vádolva, hogy a bolgár csapatok elhelyezését akarták kikémlelni.

A porta tervei.

Konstantinápolyból jelentik: A Schura-i Ummel az ifjutörökök lapja nyugtalankodik, mert állitólag reakciónárius intézkedéseket vesz észre, ezeknek tartja ugyanis az államtanácsban most kidolgozott sajtótörvényt és a minisztertanács azon határozatát, hogy az ozmán flotta és hadsereg elnevezését ezentul császári flotta és hadseregre változtatják és kifejtik, hogy a hasonló európai elnevezés a török népre nem mérvadó, mert csak a régi rezsimre emlékeztetné.

A tengerészeti miniszter betegségi okból felajánlott lemondását a szultán nem fogadta el.

A Jeni Gazetta demaskuszi távirata szerint Ibn Reschid egy középarábiában két hónapig tartó harcok után megverte Ibn Suand trónkövetelőt. Kasinban ujból 500 tribus gyült egybe. Ibn Reschid 35000 emberrel indult ellenük.

Az Aradi Ipar- és Népbank közgyülése.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, január 30.

A pénzintézeti közgyülések sorában tegnap az *Aradi Ipar- és Népbank* közgyülése folyt le. Ez a szépen fejlődő aradi pénzintézet most is igen eredményes üzleti esztendőről számolt be. Az 1908. évi tiszta nyereség meghaladja a *190 ezer* koronát, s ebből a részvényesek 40—40 korona osztalékot kaptak. Ez a jelentékeny eredmény elérésében nagy része van az intézet vezetőségének és különösen *Hebs* Béla vezérigazgatónak.

A közgyülésről következő tudósitásunkban számolunk be:

(A közgyülés megnyitása.)

Tegnap délelőtt tartotta évi rendes közgyülését az Aradi Ipar- és Népbank. A részvényesek nagy száma előtt nyitotta meg a közgyülést *Szalay* Károly elnök. Konstatálva, hogy a közgyülés határozatképes, üdvözölte a megjelenteket s a jegyzőkönyv vezetésére *Szalay* Károly dr. intézeti ügyészt, s annak hitelesitésére *Éles* Ármint és *Reicher* Károlyt kérte fel. Rövid elnöki beszámolójában visszapillantást vetett a lefolyt gazdasági évre és örömmel jelentette, hogy a kedvezőtlen üzleti conjunktura dacára is tetemes emelkedést mutat az üzleti nyereség.

(A nyereség.)

Hebs Béla vezérigazgató olvasta fel ezután az igazgatóság jelentését. E szerint a pénzintézet forgalma az elmult évben *278,676,229·50 K. volt.* A betétek álladéka 1908. év végén 5,691 088·71 koronára emelkedett. A váltó leszámitolási tárca álladéka 8,641.411·5 koronára, a hitelegylet álladéka 298.310 korona. A jelzálog-kölcsönök álladéka 480.748·56 korona. A zálogházi kölcsönök álladéka 260.360 K.

Az 1908. év tiszta nyeresége *192.405·35 kor.* Ez összegből levonandó az alapszabályok 139. §-a értelmében 1.500.000 korona részvénytőke 5 százalékos kamata, 750.000 koronára. Marad 117.405.35 korona. A közgyülés az igazgatóság javaslatára ez összeget a következőleg osztotta fel: *a)* 10 százalék a tartalékalapra 11.740·54 K. *b)* 1 százalék a hiteltartalékra 1.174·05 K. *c)* 4 százalék a nyugdijalapra 4 696·20 K. *d)* 12 százalék az igazgatóság jutalékára 14.088·60 K. *e)* 2 százalék a vezérigazgató jutalékára 2.348·10 K. Összesen 34.047·49 korona, marad 83.357·86 K. Hozzáadva az 1907. évi nyereményáthozatot 2.569·41 korona. Összesen 85.927·27 K. Ez összegből részvényenként *20* korona kamaton kivül, felülosztalékul *20* korona, vagyis 75 000 korona. A fennmaradó 10.927·27 korona összegből a) a felügyelő-bizottság dijazásra 2400 korona, *b)* az intézet tisztviselőinek jutalmazására 5000 korona, *c)* jótékony célokra 1500 korona, összesen 8900 korona, mig a fennmaradó 2027·27 korona uj számlán 1909. évre átvitetik.

A közgyülés a felmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta.

(Választás.)

Ezután *Avarffy* Ferenc ügyvéd emelkedett szólásra és a részvényesek nevében meleg hanglyan

---

a kertben. Vajjon miért nem ment el az öreg? — volt első gondolatuk, de egyuttal menekülésre is kellett gondolni, ha nem akarták a hizelgőbbnél hizelgőbb jelzőket végig hallgatni.

Mindenfelé szük volt az ut, igy még a diófák valamelyike nyujtott legbiztosabb menedéket. Macska ügyességgel mászott föl a kislány, aztán a fegyvereket adta föl bátyja, végre ő is fönt volt! Semmi rosszat sem gyanitottak, sőt egy darabig mulatságosnak is találták a helyzetet, de az öreg sehogysem akart a fa közeléből tágitani.

Jaj, mennyit szenvedett ott a fán az a két összezsugorodott nagy gyerek! Kelepcébe került a két vadorzó, szép kis délutáni szórakozásra van kilátás ott a fatetején. Mert az öreg nem mozdul a félvilágért sem, sőt veszedelmes tervei vannak. Négy óra tájban arra jár a kertész, az öreg Márkus megszólitja:

— Miska, hivd ide még a hetest is, hozzatok póznákat és verjétek le a diót.

Pár perc mulva ritkult a dió ugyancsak, a kollegák homlokán pedig kiütött a halálos veriték, a félelemtől. Szerencsére esteledett, igy nem jutottak el a vevők az utolsó fáig! Lilinek ekkorára nagyon elég volt ebből a „vadászatból", reménykedtek is, hogy megtisztul a láthatár s ők lejöhetnek.

Nagyon elkeseredtek, mikor a szobalánynak kiadatott a rendelet, hogy az aléba négy személyre teritsen vacsorához! Nem tudták megérteni a kollégák a dolgot, de bizonytalanságuk nem tartott sokáig, mert egy idegen alakot láttak a kert felől közeledni, kiben csakhamar felismerték Gerey Bélát.

— Még ez is . . . — sóhajtotta a kis leány s csaknem kigördült szeméből a könny! — Mi lesz most itt, ha Gerey véletlenül ábrándosabb lenne s a csillagokat keresné? — Oh, szinte forogni kezd velük a diófa, forog vadul, szélsebesen, annyira, hogy Lili kiejti kezéből a fegyvert.

Azt a végtelen megszégyenülést ami ezután következett, azt csak egyszer lehet érezni egy életben, mikor félig aléltan szedi le a vadászásra készült bátor kis leányt egy fekete bajszu, gunyos arcu, lakkcsizmás, erős fiu — a diófáról. Amint a karjában volt, a parányi rózsaszin füle közel került a Gerey ajkához és mielőtt féleszmélt volna, már megkapta azt a csókot, mit nem lehet feledni s amitől rögtön magához tért. Talán nincs is több oly piros szin, mint amilyen e pillanatban a Lili arcára szökött! De fájt az a szégyen.

Akkor is ugy érezte, mintha Gerey gyönyörködnék fájdalmában, de most ez az éjszakába hangzó kacagás, mely a cigányok nótáját kiséri, felforralja vérét, dacossá teszi: ez a férfi nem érdemli meg az ő kezét. Pedig nagyon szerette, de ez egyszer komoly lesz!

gon mondott elismerő köszönetet az intézet ügybuzgó igazgatóságának, elsősorban pedig ügyvezető igazgatójának, Hehs Bélának, valamint az őt támogató lelkiismeretes, kötelességtudó és szorgalmas tisztviselői karnak. Majd az igazgatói tagságról leköszönt *Reicher* Ferenc helyébe választott uj tagot a közgyülés. Szalay Károly elnök *Keresztes* Ferencet, a békéscsabai fókintézet vezetőjét és az intézetnek egyik legnagyobb részvényesét ajánlotta, mire az igazgatóság egyhangulag Keresztes Ferencet választotta meg igazgatósági tagnak.

(Jelen voltak.)

A közgyülésen jelen voltak Szalay Károly elnöklete alatt: Kristyóry János, Tagányi Sándor dr., Walder Gyula, Institoris Kálmán, Hehs Béla, Szabó Zoltán, Reicher Béla, Vojtek Kálmán, Limbek János, Eckert Gyula, Mikolay Gyula, Gruber Hugó, Konicsek Sándor, Avarffy Ferenc, Magyari Ferenc, Dobiaschy József, Glück Károly, Lukács Lajos, Mihalik József, Braun N. Antal, Dengl Lajos, Reicher Károly, Seidner Bernát, ifj. Kristyóry János, Varjassy Arpád, Nussbaum Zsigmond, Kristyóry Sándor, Robitsek Samu, Kohn S. N., Keresztes Ferenc, Grabner Károly, Dusbaba V., Fay Samu dr., Szalay Károly dr., Vajda István dr., Éles Ármin, Szathmáry Mihály, Priegl István dr., Kádas Kálmán, Assael József, Dáni János, Steigervald Alajos, Freud Fülöp, Lukácsy Lajos, Réthy Viktor, Embey Iván, Hesinger József, Kuttn Gyula, Kaufmann Sándor, Daimel Lajos, Nagy Kálmán, Domán Sándor, Braun Mór, Szathmáry Gyula, Salgó Pál.

Meglopta az anyját.

Egy aradi gonosztevő körözése

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, február 1

A rendőrség tiszti ügyeleti szobájában tegnap délután egy aradi asszony jelent meg s feljelentést tett — a fia ellen.

— Nem mindennapos gonosztévő a fiam, — mondotta hangos zokogás közt az anya. — A legjobb nevelésben részesült fiu, aki kitünő tehetséggel van megáldva, sajnos, nem ismeretlen önök előtt. A biróság ugyan elmebajosnak deklarálta és elmegyógyintézetben helyezte el, de én, az édesanyja kénytelen vagyok konstatálni, hogy nincs annak más baja, minthogy rossz társaságokban forog, dologkerülő. Ma délután feltörte a lakásomban lévő szekrényeket s azokban minden értéktárgyat összeszedett és megszökött.

A rendőrtisztviselő részvéttel hallgatta a siró asszony panaszát s kiküldte a detektiveket a jól ismert fiatal ember kézrekeritésére. De mire a titkos rendőrök a meglopott anya lakására értek, akkor már *Weinberger* Adolf tul volt minden veszélyen. A délután induló valamelyik vonattal elutazott Aradról. Azt, hogy mely irányba szökött, megállapitani ez ideig nem sikerült. Arra vannak tanuk, hogy délután négy órakor autobuszon a vasuti állomásra ment, az indóházban is látták, de a feljelentés oly későn történt, hogy a vasuti rendőrségi kirendeltséget már figyelmeztetni hiábavaló lett volna.

A mintaffiu, aki különben, mint emlitettük, már büntetve volt s most is van folyamatban ellene kabátlopás miatt eljárás, édes anyja szekrényéből, mig az vasárnap délután valahol látogatóban volt, egy női aranyórát és láncot, gyűrűket, nyakéket és hatvannyolc korona készpénzt lopott el.

A pénz ellopása azért érinti sulyosan a szegény asszonyt, mert az nem is volt az ő tulajdona, hanem a házigazdája megbizásából beszedett házbér, amit február elsején kellett volna átszolgáltatni.

Weinberger Adolf ezelőtt a lóvasutnál mint kalauz volt alkalmazva, de különböző szabálytalanságok miatt elbocsátották. A rendőrség még vasárnap intézkedett országos köröztetése iránt.

Kötelező ravatalozás.

A főkapitány memoranduma.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, február 1

Aradváros közegészségügyi viszonyainak radikális megjavitását célozza a nagyjelentőségü emlékirat, melyet *Sarlot* Domokos főkapitány átnyujtott *Varjassy* Lajos polgármesternek. A főkapitány egy oly szabályrendelet készitését kivánja, mely kimondja, hogy minden ragályos betegségben elhunyt halott a halottkémi bizonyitvány kiállitása után azonnal eltávolitandó a lakásból. Ezzel egyidejüleg azt inditványozza, hogy a temetőben egy megfelelő halottas ház épittessék, melynek aulájában a ravatalozás és a temetési szertartás megtartható legyen. Az aulából egyes csarnokok nyiljanak arra a célra, hogy ott esetleg több halott legyen ravatalra helyezhető.

A főkapitányt nagy horderejü előterjesztésének megtételére az aradi lakásviszonyok késztették.

Aradon tulnyomólag egy és két szobás lakások vannak és ilyenek épülnek nagyszámban. A ragályos betegségben elhunyt majdnem teljes két napig van a családtagokkal a fertőzött lakásban, amelynek ragályozó voltát fokozzák még a temetői pompához használt diszitések is, amelyeket minden fertőtlenités nélkül szállitanak házról-házra. A temetői ravatalozás egyszerre végét vetné annak a megszámlálhatatlan bajnak, amelynek a halottas ház a forrása. Az előterjesztésben a főkapitány azonban nem kizárólag a ragályos betegségben elhaltak temetői ravatalozásának üdvös hatását ecseteli megdönthetlen érvekkel.

Rámutat arra is, hogy ha szabályrendeletileg erre a lépésre elhatározza magát a törvényhatóság, akkor már igen sok előitéletet és balhiedelmet és ami ennél még fontosabb, *álpietást* rombolt le s igen könnyü aztán meggyőzni arról a közönséget, hogy a legokosabb és legcélszerübb valamennyi halottat a temetőben ravatalozni. Nemcsak a közegészségügy fejlesztése követeli ezt, hanem gazdaságilag is megindokolható. A temetői ravatalozás sokkal olcsóbb és a vallási kegyeletnek ép annyira megfelelő, mint a lakóháztól való temetkezés. A szegény és vagyontalan halott eltakaritásáról a város gondoskodnék, amely esetleg mint a temetkezések rendezője ilyen vállalatot is létesithetne, mint az a legtöbb külföldi városban már tényleg meg is van.

A memorandumot csak főbb vonásalban ismertettük a fentjelzett sorokban s annak jelentőségét lapunk vezető cikke méltatja. A társadalom mihden rétegét egyaránt igen közelről érintő kérdés felvetése, ugy tudjuk, a város főorvosának, *Posgay* Lajos doktornak a tetszésével is találkozott. Az emlékirat a gyönyörü gondolattal kapcsolatban rámutat arra a lehetőségre is, hogy a kötelező temetői ravatalozás révén a város elvben kimondhatja, hogy a mai temetők beteltével megalkotja a *központi temetői rendszert*, amely a legtöbb fejlődésben lévő városban idővel szükségessé válik.

A tanács, mint értesülünk, mielőtt a közgyülés elé terjesztené a maga javaslatát, a legszélesebb körü megvitatásnak ad helyet, mert minden szempont mérlegelésével, a társadalmi béke zavartalan biztositásával s minden jogos érdek kielégitésével akarja megoldani ezt a korszakos problémát.

Péterffy Antal halála.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, február 1

Arad társadalmi és politikai életének egyik jelentős, munkás tagja hunyt el ma reggel. *Péterffy* Antal a halott, akiről talán csak a legkevesebbet jelent az, ha aradi ügyvédnek mondjuk. Mint ilyen is nagy szerepet játszott ugyan az aradi jogásztársadalomban, amelynek többek közt mint az aradi ügyvédi kamara alelnöke tett értékes szolgálatokat, de sokkal jelentékenyebb az a tevékenységi kör, amelyet hosszu éveken át, mint az aradi függetlenségi párt vezető férfija és több aradi egyesület és gazdasági intézmény nagy szerepet játszott tagja betöltött. Halála ezért nagy vesztessége nemcsak az aradi ügyvédi karnak, hanem Arad egész társadalmának.

Péterffy Antal 1840-ben született az aradvármegyei *Kaprucán*, ahol atyja községi jegyző volt. Tanulmányait Aradon, az akkori minorita-gimnáziumban és a budapesti egyetemen végezte. Mint fiatal ügyvéd Aradon telepedett le és hamar szolgálatába állott az itteni kulturális, társadalmi és politikai életnek, melyet negyven esztendőn keresztül lankadatlan buzgalommal szolgált. Nagy odaadással és elvhűséggel szolgálta különösen a negyvennyolcas eszméket, melyeknek egyik legbuzgóbb zászlóbontója és terjesztője volt Aradon. Évtizedekkel ezelőtt az ő lakásán gyült össze az az öt ember, aki az aradi függetlenségi pártot megalakitotta. Azóta is lelkesen szolgálta a függetlenségi eszmét és hosszu éveken keresztül elnöke volt a pártnak. Résztvett az Arad és Vidéke megalapitásában és két izben függetlenségi programmal képviselőjelöltnek is fellépett. 1896-ban *Hieronymi* Károly akkori kereskedelmi miniszterrel szemben küzdött az aradi mandátumért, de 505 szavazattal kisebbségben maradt. Röviddel azelőtt Pécskán is fellépett, de bár nagy volt mellette a lelkesedés, *Károlyi* Tibor gróffal szemben kisebbségben maradt.

A politikán kivül élénk részt vett a városi, jótékonysági és közgazdasági életben is. Választott tagja volt Arad város törvényhatósági bizottságának, ahol állandóan a második kerületet képviselte. Harminc esztendei képviselősége alatt többször felszólalt a törvényhatósági bizottságban és a közigazgatási bizottságban is, melynek szintén jó ideig volt tagja. Megalapitója volt az aradi Polgári Takarékpénztárnak, melynek sokáig ügyésze, s egyidőben igazgatósági tagja volt. Engedményese és alapitója volt az Aradhegyaljai helyiérdekü motorosvasutnak s egyik alapitója és ügyésze a brádi aranybányákat és a körösbányai kőszénbányákat kutató társaságnak, ügyésze volt a Polgári Jótékony Egyletnek, örökös disztagja az aradi Lövészegyletnek, harminc éven át buzgó tagja és egyideig alelnöke a Tornaegyletnek és egyik alapitója a Turistaegyesületnek.

Neje, *Póka* Regina hat esztendővel ezelőtt halt meg. Fia, *Péterffy* Andor az aradi államépitészeti hivatal mérnöke.

Péterffy Antal betegsége már régibb keletü. Hosszu idő óta szivbajban szenvedett és ma reggel szivszélhüdésben hirtelen meghalt. Elhunyta egész Arad társadalmában őszinte részvétet keltett. Utolsó utjára holnap délután kisérik.

Itt emlitjük meg, hogy a Kossuth-társaság vezetősége kéri tagjait, jelenjenek meg holnap délután háromnegyed háromkor a Japán-kávéházban, ahonnét testületileg vonulnak ki Péterffy temetésére.

Krivány Jánost felmentették.

Az aradi esküdtszék itélete.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, február 1.

Most egy éve történt, hogy Krivány János ismét az aradi ügyészség fogházába került, mert az a gyanu merült föl ellene, hogy harmadik feleségét gyilkos szándékkal háromszor meglőtte. Kriványt egy esztendei kinos vezeklés után az aradi esküdtbiróság fölmentette a vád alól.

A bünpör előzményeiről és a mai tárgyalásról ezt a tudósitást közöljük:

(A büntény története.)

Krivány János, az aradmegyei árvapénztár sikkasztója, a fegyházból való kiszabadulása után harmadszor is megnősült és nőül vette *Lui* Matildot, *Kaltenhuber* József kéményseprő elvált nejét. Kriványnak ez a házassága nem volt boldog. Napirenden voltak a civakodások, veszekedések és Galsán, ahol feleségének szőlője van, annyira összevesztek a házastársak, hogy Krivány a veszekedés hevében revolvert rántott és háromszor nejére lőtt. Az asszony a lövések következtében összeesett majd később eszméletre tért és vasuton bejött Aradra, ahol nyomban gyógykezelés alá vették. Krivány a merénylet után elmenekült és csak napok mulva sikerült őt Gyorokon elfogni. Beszállitották az aradi ügyészség fogházába. A vizsgálati fogságból azonban felfolyamodására szabadon bocsátották. Krivány szabadlábra helyezése után nagyobb bonyodalmak keletkeztek. Kriványné ugyanis nem tett feljelentést férje ellen, sőt a vallomást is megtagadta ellene. Az ügyészség ekkor, miután hivatalból üldözendő büncselekményt látott fenforogni, meginditotta az eljárást és a vizsgalóbiró elrendelte, hogy orvosszakértők vizsgálják meg Kriványnét, vajjon sérülései öngyilkossági kisérletből keletkeztek-e — mint ezt utóbb állitotta — vagy pedig azokat idegen kez okozta. Az orvosi vizsgálat bizonyára megállapitotta volna ezt, de a Krivány védője elébe vágott a vizsgálóbirói intézkedésnek. Felfolyamodást adott be a végzés ellen a vádtanácshoz, amely a vizsgálóbiró hatá·ozatát megváltoztatva kimondta, hogy Kriványné birói végzésre orvosi vizsgálat alá nem vehető. E határozat után az ügyészség azonban mégis vádat emelt Krivány János ellen, szándékos emberölés büntettének kisérlete miatt. A vád alá helyezés ellen Krivány János ügyvédje beadta a törvényszék vádtanácsához a kifogásait, amelyekkel az aradi törvényszék vádtanácsa julius 10-ikén foglalkozott. A törvényszék vádtanácsa magáévá tette a védő érveléseit és a vádiratot elutasitotta. Az ügyész a vádtanács határozata ellen felfolyamodást jelentett be. A nagyváradi tábla a vádtanács határozatát megváltoztatva, Krivány Jánost házastárson elkövetett szándékos emberölés kisérletének büntette miatt vád alá helyezte és az ügynek letárgyalását esküdtszéki főtárgyalás elé utalta. Igy került az ügy ma az esküdtszék elé. A tárgyaláson nagyszámu közönség volt jelen.

(Krivány személyi viszonyai.)

Először Krivány János személyi viszonyaira hallgatták ki.

Elnök: Hogy hivják?

— Krivány Jánost.

— Hogy hivják a feleségét?

— Lui Matild.

— Hány éves?

— 1858 ban születtem Lippán.

— Hol lakik?

— Budapesten.

— Van gyermeke?

— Igen, öt gyermekem van, de nem öttle a feleségemtől.

— Milyen a vallása?

— Református.

— Mi a foglalkozása?

— Levelező vagyok.

— Kinél van alkalmazásban?

— Tekler Józsefnél Budapesten.

— Van vagyona?

— Nincsen.

— Mennyi a fizetése?

— Hatvan forint.

— Van-e valami testi fogyatkozása?

— Egyik szememen rosszul látok.

— Volt-e már büntetve?

— Voltam.

— Mennyi időre?

— Nyolc évi fegyházra sikkasztás miatt.

— Mikor szabadult ki?

— 1907-ben.

— Melyik hónapban?

— Márciusban.

— Hogy hivják édes apját?

— Krivány János.

Az elnök ezután megállapitja, hogy a megidézett tanuk megjelentek.

(A biróság.)

A biróság ezután a következőképen alakult meg: Elnök: *Köller* János; szavazóbirák: *Babó* Iván és *Gallu* József. Az esküdtszéket a következőképen alakitották meg. Rendes esküdtek: Révész Mór, Zádor Bertalan, Kun József, Kánya Géza, Politzer Miksa, Seidner Rudolf, Vizer Lajos, Mayer Miksa, Zsidai Mátyás, Leichter Lipót, Cipfl Károly, Lukács Lajos. *Póteskü dtek:* Kohányi Róbert, Velics Mihály. A közvádat *Pogonyi* Nándor kir. ügyész képviseli a vádlott védelmét *Kertész* Miksa dr. ügyvéd látja el.

Megállapitják, hogy *Lui* Matild nem jelent meg, annak dacára, hogy a tárgyalásra szóló idézést 1909. jan. 19-én Budapesten átvette.

(Krivány tagad.)

Az esküdtbiróság megalakitása és a nagyváradi kir. itélőtábla vádhatározatának felolvasása után, a vádlott kihallgatása következett.

Elnök: Hallotta a vádat?

— Igen.

— Igen. Megértette?

— Elismeri a bünösséget?

Vádlott: (Halkan.) Nem.

— Adja elő védelmét a váddal szemben.

— Én már csak arra emlékszem, hogy mikor Galsáról haza akartunk menni, a feleségemmel „huzakodtunk"; eközben a revolver elsült és a golyó a bal térdembe furódott. Azt nem tudom, hogy a revolvert feleségem önmagára sütötte-e vagy csak véletlenül sült el.

Ön azt állitja, hogy a golyó a térdébe furódott. Mi történt azután?

— Tovább huzakodtunk.

— Saját magára lőtt ön; öngyilkos akart lenni?

Nem tudom. A feleségem látta, hogy megsebesültem, azt hitte meghaltam.

— Hány lövést tett?

— Arra nem emlékszem.

— Mi történt az ön megsérülése után?

— Feleségem kiment az udvarra, ahol a revolvert a kutba dobta, én pedig haza akartam jönni, de időközben meggondoltam a dolgot és elhatároztam, hogy inkább Lippára megyek a kolnába.

Tényleg eltávoztam a szőllőből, de félóra mulva visszamentem, mert a sérülésem nagyon vérzett.

— A feleségét ekkor nem találta már a szőllőben?

— Nem.

— És nem is kérdezett az asszony után?

— Nem.

— Mit csinált ezután?

— Bolyongtam össze-vissza.

— Bolyongásai között nem beszélt és nem találkozott ön senkivel?

— Nem. Össze-vissza kóboroltam, végül Pankotára mentem.

— Ön este vissza ment Világosra, mit csinált ott?

— Egy vendéglőbe mentem, ahol lefeküdtem.

— Meddig tartózkodott ott?

— Másfél napig.

— Kiment a szőllőbe ezután még?

— Nem. Nagyon gyenge voltam.

— Nem szólt senkinek a felesége felől?

— Nem volt senki körülöttem.

— Hát a szállodai személyzet? Miért nem szólt azoknak?

— Szándékomban volt a feleségemet felkeresni

— De nem kereste fel. Ön is öngyilkos akart lenni?

— Nem akartam. Ha tudtam volna, hogy a feleségem meghal, ugy öngyilkos lettem volna.

— A vizsgálóbiró előtt azt vallotta, hogy öngyilkos akart lenni és késével oldalába is szurt.

— Arra nem emlékszem, annyira zavart és izgatott voltam.

— Hová akart menni Világosról?

— Nagybátyámhoz, Krivány Györgyhöz, Lippára.

— Hol tartóztatták le?

— Gyorokon.

— Előzetes letartóztatásban volt?

— Igen.

— Meddig?

— Január 27-ig, ekkor szabadlábra lettem helyezve. Mikor kiszabadultam, feleségem hozzám jött és tovább is békességben éltünk.

— A szőllő a felesége tulajdonát képezi?

— Igen, de időközben eladta.

— Miért ment feleségével a mult év január 25-én ki a szőllőbe?

— Mert trágyáztatni akartam a szőllőt.

— Miért vitt magával innét Aradról töltött revolvert?

— A feleségem mondotta, hogy vigyünk magunkkal.

— Ezt a revolvert ön már január 19-én vásárolta. Az éjjelt a kolnában töltötték. Néztek önök trágyázás után?

— Igen. Mikor elvégeztük, másnap beakartunk jönni Aradra, de csomagolás közben huzakodtunk, mert én a revolvert a táskába akartam tenni, de a feleségem nem engedte ezt meg s e miatt történt a huzakodás.

— És eközben sült el a revolver?

— Igen.

— Ön a vizsgálóbiró előtt ugy adta elő, hogy mikor ön megsebesült, felesége látva a helyzetet, azt mondta: „Istenem, meghalok én is, nélküled nem tudok élni és a kezében levő revolverrel önmagára lőtt, erre elesett, ön pedig hozzá ment, kiakarta venni kezéből a revolvert és félve, hogy elsüti vagy önmagában tesz kárt, hogy a lövéseket megakadályozza, párnát csavart karjaira.

— Nem emlékszem rá, zavaros voltam.

— Ha igy adta elő a vizsgálóbiró előtt, valószinü, hogy igy történt?

— Valószinü.

Azt is előadta a vizsgálóbiró előtt, hogy feleségével elhatározta az ő megsérülése után, hogy mindketten Lippára mennek a kórházba.

— Nem emlékszem reá.

— Miután akkor igy adta elő, valószinüleg igy történt.

— Igen.

— Huzakodás közben ön sütötte el a revolvert, vagy az asszony?

— Azt nem tudom.

Elnök: (felmutatja a bünjelet képező revolvert.) Ez volt a revolver?

— Igen.

— Mind a hat lövés ki volt lőve. Azt, hogy ön az asszonyra közvetlen közelből rálőtt volna, elismeri?

Sem szándékosan, sem véletlenül nem lőttem feleségemre. Nem volt erre okom; ha a huzakodás nincs, a lövészek nem is következtek volna be.

— Látta, hogy a feleségo lőtt sérüléseket kapott?

— Nem emlékszem vissza, csak vért láttam.

— Kiszabadulásáig nem látta a feleségét?

— Nem. Csak mikor kiszabadultam, február ötödikén.

— Felesége addig a maga lakásán tartózkodott?

— Nem. A leányához ment.

— Hát nem volt közös lakásuk?

— De igen. Csak azért ment a leányához, mert különben egyedül lett volna.

— Mikor visszajött a fogházból, ott találta a feleségét a leányánál?

— Nem. Ekkor már az én szüleimhez költözött.

— Nem mondotta a felesége, hogy micsoda sérüléseket kapott?

— Lehet, de erre nem emlékszem.

— Felesége nem szólt, hogy ön agyon akarta lőni?

— Nem.

— Miért akart ön öngyilkos lenni?

— Nagyon el voltam keseredve.

A vádlott kihallgatása ezzel véget ért.

(Vita a tanu kihallgatásáról.)

Védő: A beidézett tanuk azt tudják, hogy Krivány felesége mit mondott nekik beteg korában. Éppen azért, miután Lui Matild megtagadja a vallomást, nem kivánja a biróséggal közölni azokat, amiket ő tud, éppen azért kérem a tanuk kihallgatásának mellőzését. Kijátszódnék a törvény ama rendelkezése, hogy a rokonnak nem szüksges a vádlott ellen vallani akkor, ha a rokonnak a vizsgálat során tett vallomását reprodukálnák bármiféle tanuvallomásokkal. Ezért törvényellenesnek tartja a tanuk kihallgatását.

Az ügyész ezzel szemben azt vitatja, hogy a tanuk kihallgatásának nincs törvényes akadálya. Hivatkozik a nagyváradi tábla határozatára s kéri a beidézett tanuk kihallgatását.

A biróság ugy határozott, hogy a bizonyitási eljárást elrendeli és a tanukat kihallgatja, mert nem lát törvényes okot fenforogni. A védő ez ellen semmiségi panaszt jelentett be.

(Mit tudnak a tanuk?)

Először *Dirlea* Stefán galsai román napszámost hallgatták ki. Arra a kérdésre, mit tud ő Kriványnak a feleége ellen elkövetett merényletéről, ezt felelte:

Nekem közvetlen tudomásom nincs a dologról. Amikor a merényelet történt, én délelőtt hazamentem Galsán levő lakásomra. Ott találtam Kriványnét, aki azt mondta, hogy *„baj van, mert az uram meglőtt.“* Kért, hogy vigyem haza a feleségemmel Aradra. Kikisértük az állomásra és ott vonatra szállt.

— Miért történt a dolog, nem mondta Kriványné?

Azt mondta, hogy „az ördög tudja, hogy történt a dolog, játszottunk az urammal, akinél egy revolver volt, az elsült és a mellem megsértette.“ De én nem láttam a sebeit — mondta a tanu — mert nem mutatta meg, csak láttam, hogy véres volt a keze.

És a feje nem vérzett az asszonynak?

— Az is be volt kötözve — abból következtetem, hogy az is vérzett.

Azt mondta-e Kriványné, hogy az *ura őt megakarta ölni?*

Ezt nem mondta.

— Azt kérdezte-e tőle, hol van az ura?

— Kriványné azt mondta, hogy az ura elment pénzt szerezni, hogy őt elszállitsa a szőllőből. De az asszony ezt nem várta be, hanem haza akart menni Aradra és nagyon kért, hogy vigyük ki kocsin a világosi vasuthoz.

Milyen messze laknak maguk a Kriványné volt kocnájától?

— Néhány száz méternyire laktunk és igy ismertem őket. Ugy láttam, hogy nagyon jó viszonyban élt a feleségével.

Dirleánét hallgatták ki ezután. Először is ugyanugy vallott, mint a férje. Azután ezt mondta:

— Azt mondta nekem Kriványné, hogy az ura nem haragból lőtte meg, de ne mondjam meg senkinek. Kért, hogy a kolnából hozzam le a gallérját és a kalapját. En fölmentem oda és ott találtam Kriványt, aki azt mondta, hogy véletlenül történt a lövés. Ezt az uton, amig a vasuthoz mentünk, folyton ismételte is.

Elnök: Maga a viz-gálóbiró előtt ugy vallott, hogy Kriványné magának ezt mondta: „Az uram szándékosan lőtt meg engem és azután öngyilkos akart lenni. A mellének szegezte a fegyvert, de én félrelöktem a kezét és a golyó igy csak Krivány lábát érte.“ Miért vallotta azt a vizsgálóbirónál?

— Mert Kriványné először azt mondta, de aztán azt állitotta, hogy csak véletlenül lőtt rá az ura.

— Hány sérülést látott az asszonyon?

— Hármat.

— Nem kérdezte Kriványnétől, hogy háromszor még se lőhette meg Krivány véletlenül?

— Kérdeztem, de Kriványné arra kért, ne beszéljünk már a dologról és ne mondjam el senkinek azt, amint hallottam.

Dirlea János, az imént kihallgatott tanuk fia a következőket vallotta:

— Azt nem tudom, hogy Krivány meglőtt-e a feleségét. Krivanyné hozzánk jött véresen és azt mondta: „meglőtt az uram, de véletlenségből. Játszott a fegyverrel és véletlenül elsült a revolver.“ Azt tudom, hogy a lövések után Krivány a kutba dobta a revolvert, amit később én vettem ki onnét és átadtam a csendőrségnek.

Cioban Tódor és *Petrugán* Ónu galsai szőllőcsőszök lényegtelen vallomást tettek.

(Az orvosi titoktartás.)

Koesis Géza dr. világosi járásorvos elmondta, hogy őt az eset alkalmával a világosi vasuti állomáshoz hivták, hogy kötözze be Kriványné sebeit. Ő a vonaton, amig Ujszentannáig kisérte az asszonyt, bekötözte sebeit. A vonaton Kriványné elmondta, hogyan történt az állitólagos merényelet.

— A napokban azonban — mondta Koesis — levelet irt nekem Kriványné, hogy követeli orvosi eskümnéz hiven a titoktartást és ez alapon megtagadom a fölvilágositást.

— Akkor, amikor ön bekötözte Kriványné sebeit, megkivánta-e az asszony hogy hallgassa el azokat, amiket önnek vallott?

— Akkor nem, csak most utólag, *levélileg.*

Az elnök felolvasta Kriványné titaközö levelét. Az ügyész kéri a törvényszéket, kötelezzék az orvost vallomástételre, mert Kriványné csak utólag kivánta meg az orvostól a titoktartást. A védő ellenzi az orvos kihallgatását. A törvényszék ugy határozott, hogy Koesis Gézát *fölmenti a tanuzás kötelezettsége* alól. Igaz ugyan, hogy az orvosnak első segély nyujtásakor, ha bünselekményt észlel, kötelessége följelentés tenni: miután Koesis ilyen följelentést nem tett, arra lehet következtetni, hogy *nem észlelt büntetendő cselekményt.* Amit ebben az ügyben megtudott, azt mint kezelőorvos tudta meg, miután nincs feloldva az orvosi titoktartás alól, tehát nem köteles vallani.

(Az orvosszakértők.)

Ezután Krivány feleségének leányát, Schnitzer Ferencnét szólitotta elő az elnök. Schnitzerné az elnöki kitanitás után kijelentette, hogy törvényadta jogánál fogva vallomást tenni nem kiván.

A törvényszék ezután elrendelte *Borsos* Béla dr. és *Prohászka* László dr. orvosszakértők meghallgatását arra nézve, hogy Kriványné milyen sérüléseket szenvedett.

Borsos Béla dr. és Prohászka László dr. előadják, hogy Krivány Jánosné lövés által előidézett sérüléseket szenvedett. Arra nézve pedig, hogy *Lui* Matild önmagán ejthette-e ezeket a sérüléseket, a védő kérdéseire kijelentik, hogy ennek a lehetősége fennforog ugyan, de nem valószinü. *A test hátsó részén okozott sérüléseket valószinüleg más idézte elő.*

A védő: Meglehet-e állapitani, hogy dulakodás közben milyen irányt kap a lövés?

Borsos dr. szakértő: Dulakodás közben teljességgel képtelen lövési irányok jöhetnek létre.

Az elnök kérdésére Prohászka dr. orvosszakértő még kijelenti, hogy olyan különböző helyen ejtett sérülések voltak Lui Matildon, amelyek ellene szólnak ama a feltevésnek, hogy a sérüléseket véletlen idézte volna elő. A szakértő szerint az is valószinütlen, hogy *Lui* Matild a sérüléseket önmaga ejtette volna magán.

(Ügyész és védő.)

Ezzel befejezték a kihallgatásokat és az elnök felhivta a feleket, hogy terjesszék elő a bizonyitás kiegészitése iránti inditványukat.

Védő ellenzi a kihallgatott tanuk meghiteltetését, mert előadásuk a bünperre nézve nem bir jelentőséggel, egyben iratokat kiván csatolni, amellyel igazolni kivánja, hogy védence feleségével a legjobb egyetértésben él és hogy állandó keresettel rendelkezik.

Ügyész: Ezeket nem is vontam kétségbe.

Védő: Akkor inditványomnak ezt a részét visszavonom.

A biróság ámbár elrendelte a tanuk kihallgatását, amely után felhivta a közvád képviselőjét, hogy a kérdések megszövegezésére vonatkozólag tegyen inditványt.

(A kérdések megszövegezése.)

Pogonyi kir. ügyész egyetlen kérdés feltételét inditványozta, amely a hitvestárson elkövetett szándékos emberölésre vonatkozott.

A kir. törvényszék rövid tanácskozás után az ügyész által megállapitott kérdést elfogadta.

Élénk vitát idézett elő a védőnek az az inditványa, hogy a biróság a gondatnlaságból okozott könnyü testi sértésre vonatkozólag is tegyen fel kérdést.

Az ügyész ellenezte a kérdés feltételét, mert az esetben, ha a kérdést ugy teszik fel, hogy bünös-e a vádlott abban, hogy gondatlanságból könnyü testi sértést idézett elő Lui Matildon, még az esetben sem lenne megbüntethető, ha az esküdtek bünösnek mondanák ki. Egy nem létező és nem büntethető cselekményre vonatkozólag nem lehet kérdést intézni az esküdtekhez. Ellenzi az inditványt.

A biróság a védő inditványát a kir. ügyész által felhozott okoknál fogva *elutasitotta.*

Elnök ezután felhivta a kir. ügyészt, hogy terjessze elő vádinditványát.

Most a vád és védbeszédek következtek.

(A pörbeszédek.)

A kir. ügyész tartalmas vádbeszédében arról igyekezett meggyőzni az esküdteket, hogy Krivány a feleségét tényleg megakarta ölni. Lui Matild és a tanuk terhelő vallomására is figyelmezteti az esküdteket s arra, hogy csak lelkiismeretükre hallgassanak és ne az érzelem szempontjából itélkezzenek. Marasztaló verdiktet kért. — Ezzel szemben *Kertész* dr. védő beszédében azt hangoztatta, hogy védence bünösségére nézve sem a vizsgálat, sem a mai főtárgyalás adatai semmiféle bizonyitékot nem szolgáltattak, már pedig ilyen körülmények között védence ellen a bünselekmény elkövetését nem lehet megállapitani. A védőt beszéde alatt annyira elragadta temperamentuma, hogy az ügyész egyik állitására ezt mondta:

— Kijelentem, hogy az ügyész ur kijelentése *szemenszedett valótlanság.*

Az ügyész közbekiált: Az elnök ur türi ezt?

Elnök: A védő urat rendre utasitom.

A védő végül kérte védence felmentését.

(A verdikt.)

A replikák után az esküdtek határozathozatalra vonultak vissza és rövid tanácskozás után meghozták verdiktjüket, amely szerint *Krivány* Jánost *nem bünösnek* mondották ki a szándékos emberölés kiséretében és ez alapon a biróság Kriványt *felmentette.*

KÉT BETEG.

Bánffy Dezső báró és Mikszáth Kálmán.

— Fővárosi tudósitónktól. —

Arad, február 1.

A szegedi polgárság ezen a héten valami mulatságot rendez és meghivta rá a város első kerületének képviselőjét, *Bánffy* Dezső bárót is. A volt miniszterelnök levélben válaszolt szegedi hiveinek. Megirta nekik, hogy legnagyobb sajnálatára nem mehet el a mulatságukra, mert beteg. Kinzó fájdalmak gyötrik, amiktől, ugylátszik, csak egy operáció utján fog megszabadulhatni.

Bimbó-utcai lakásán tartózkodik Bánffy Dezső báró. Egyelőre még nem fekszik, csak állandóan a szobában kell tartózkodnia. Két orvos van mellette: *Sebestyén* Ödön dr. és *Szöllősi* Jenő dr. Az utóbbi állandóan, éjjel-nappal ott van és valósággal önfeláldozó módon ápolja kiváló páciensét. Egyelőre még várnak az operációval. Bárha nincsen szó veszedelmes mütétről, de Bánffy Dezső báró, ha még fiatalos kedélyü, életerős, kiválóan erős szervezetü ember is, ma már nem olyan fiatal, hogy kisérletezhessenek vele. Csak akkor hajtják végre rajta a mütétet, ha az feltétlenül elkerülhetetlenné lenne. Mindenesetre, előkészitették rá a beteget és ő rögtön kijelentette, hogy a mütétnek aláveti magát.

A másik beteg, hála istennek, már csaknem egészséges, *Mikszáth* Kálmán, akinek a betegágyától izgatottan leste a hireket napokon keresztül egész Magyarország, már elhagyta az ágyat és néhány nap mulva valószinüleg ujra ott fog tarokkozni rendes, megszokott társaságával az alkotmánypárti klubban. Orvosa, *Farkas* László dr. udvari tanácsos, egyelőre megtiltotta, hogy vendégeket fogadjon, vagy ujságokat olvasson. A vendégekkel való sok beszéd esetleg kifárasztaná, az ujságolvasás pedig felizgatná, ami káros hatással lenne az állapotára. Azért még beletelik tizennégy nap, mire a szobát elhagyhatja s akkor folytatni fogja félbeszakitott regényét is a *Vasárnapi Ujság*-ban.

A szinház dicsérete.

Érdekes előkészületek.

— Az Aradi Közlöny tudósitójától. —

Arad, februar 1

Bámulatos emlékező tehetsége van a szinügyi bizottságnak. Ki hitte volna, hogy *Lukácsy* Lajos előjegyzési külön naptárt tart a szinházi dolgokról? Senki. Most azonban leleplezzük Szendrey villámszóróját s elárulják, hogy ma egy, sőt ma két esztendeje, tessék a dátumra ügyelni, éppen a február első napjaiban megtartott szinügyi bizottsági ülésén dörgött — a szinházi pockok ellen. El kell azonban ismerni, hogy mindig kellő változatossággal. Ma két éve például, 1907. február 3-án tengeri hagymákat, ma egy esztendeje rattler kutyákat, mig a ma tartott ülésen — tengeri nyulakat ajánlott a szinházi pockok kiirtására. Ez az egyik érdekesség. A másik ez: biztos tudomásunk van arról, hogy a pockok megváltoztatják szürke szinüket és olyan egyenbőrt használnak, mint a milyen a régi katona uniformis volt. Teszik ezt azért, mert megtudták, hogy a szinügyi bizottság tagjai közül csak Lukácsy Lajos éles szeme veszi észre február elején a szinpadon végigsétáló pockokat. Ezen csak a tarkaság változtathat, lévén Lukácsynak a szinházzal szemben állandó jelszava:

— *Tarkaságot kérünk.*

Minthogy januárban a müsor elég tarka volt, a legószintébb dicséret hangján emlékezett meg Szendreyről és társulatáról. A bizottság pedig már a dicséretet előlegezte február hónapban is, mert a direktor, kötelességszerüen ma bemutatta a februári programot, amely egyszerüen mesés.

Lesz hat bemutató. Szinre kerül: a *Forradalmi nász*, *Izrael*, *Erdész leány* (Forstl Christl), *Falusi verebek*, *Tüzimádók* és végül egy szenzációs egy felvonásosa *Heyersmannak*, a *Gyujtogatók*, melynek mind a hét szerepét *Várnay* Jenő egymaga játsza végig.

Lesz repriz is. Feleleveniti a társulat: *Szulamit*, *Czigányvbáró*, *Nap és Hold*, *Cassanova*, *Üdvöske*, *Gyimesi vadvirág* és *Felhő Klári* énekes darabokat *Komlóssy* Emmával a főszerepekben.

Az operák közül *Othello*, *Troubadour* és *Ernáni* vannak müsorra tüzve s ezekben *Fodor* Aranka, továbbá *Szamosi* Elza vendégszerepelnek.

A szinmüvek közül *A három testőr* (*Bináth* Ignácné érdeklődést keltő szinpadi kisérlete), *Cyrano*, *A király*, *Félistenek*, *Rabenstein Bersabé*, *Császár katonái* és a *Sasok* kerülnek előadásra.

Február nyolcadikán rendezi a szinház a messinai szerencsétlenek javára jótékony célu előadását. Szinre kerül a *Bajazzók* opera *Bing* Jánosnak, ennek a gyönyörü hangu és brillians énektudásu mükedvelőnek közremüködésével és a *Heyersman*-féle szenzációs egyfelvonásos. A jótékonycélu előadásra a helyeket nem emelik fel.

Király és kabaréénekes.

Beszélgetés Máhr Nándorral.

Máhr Nándor, a budapesti Modern Cabaret tagja, akit Aradon is általánosan ismernek, tudvalevőleg rövid idővel ezelőtt még nagy vagyonu földbirtokos volt, aki a saját automobiljáu járta be a világot és meglehetős könnyelmüséggel és nagyuri eleganciával szórta a pénzt, egész addig, amig — tönkre nem ment. Akkor felcsapott kabaréénekesnek és ezen a pályán is igen jól megállja a helyét. Még gazdag ember korában a véletlen többször összehozta *Ferdinánd* bolgár királylyal, aki nagyon megkedvelte a rendkivül intelligens müvelt fiatal embert és bizalmas barátságára méltatta.

Mikor Ferdinánd fejedelmet nemrég királylyá koronázták, Máhr Nándor irt nagyuri barátjának és szerencsekivánatait fejezte ki néki. A levélre most érkezett meg a válasz, mely a következő:

Kedves Máhr ur!

Szerencsekivánatai igen jól estek, nagyon köszönöm őket. Remélem, hogy mihamarább láthatom és igen örülnék, ha udvaromnál, valamelyik állásban üdvözölhetném.

Ferdinánd cár.

Egy ujságiro ma felkereste Máhr Nándort, aki következőképpen mondta el a bolgár királylyal való ismeretségének történetét.

— Néhány évvel ezelőtt Marienbadban voltunk a feleségemmel, *Keleti* Juliskával. A Casino-szállban szálltunk meg s az automobilomat, egy 40 H. P. lóerejü kitünő gépet, beállitottam a szállógarage-ába. Egy, vagy két nappal később Marienbanba érkezett Ferdinánd, akkori bolgár fejedelem is és nagyszámu kiséretével a szálló első emeletét foglalta el. A fejedelem automobilja ott állott az enyém mellett a garageban.

Este a szálló halljában megismerkedtem *Fleischmann* udvari tanácsos, főudvarmesterrel, aki ezekkel a szavakkal fogadott:

— A nevét már ismerem. A fejedelem ő fensége meglatta az automobilját és mint Európa egyik legszenvedélyesebb automobilozója, rögtön apróra megcsodalta és azt mondta, hogy az ön kocsijának sokkal gyorsabbnak kell lennie, mint az övének.

Reggel már a szálló személyzete mesélte el nekem, hogy a fejedelem folytonosan ott ógyeleg a kocsim körül és megvizsgálja. Ugy látszik, nagyon megvan vele elégedve. A délelőtt folyamán aztán ujból találkoztam Fleischmann főudvarmesterrel és kijelentettem néki, hogy szivesen a fejedelem rendelkezésére bocsátom a gépemet, ha ki akarja próbálni. Félérával később megjelent a lakasomon *Dobrovits* udvari titkár és jelentette, hogy a fejedelem meg kiván velem ismerkedni.

Lementem az első emeletre, ahol Ferdinánd fejedelem azonnal fogadott. Magyarul szólitott meg. Én rögtön az automobilra tereltem a beszédet és kijelentettem, hogy készséggel a rendelkezésére bocsátom.

— Nagyon köszönöm a szivességét — felelte a fejedelem. — Talán, ha megengedi, három órakor indulnék el.

Három órára természetesen befütve állott a gép az udvaron, magam pedig izgatottan ott sürgölődtem körülötte. Néhány perccel később megérkezett a fejedelem. Egyideig beszélgetett velem, aztán elindult. Csak este tiz órakor tért haza. Másnap a szálló halljában találkoztam vele. Egyenesen felém sietett és megszólitott. Dicsérte a gépet, nagyon megköszönte a készségemet és egyuttal elbucsuzott tőlem azzal, hogy tovább utazik Münchenbe. Emlékül egy arcképet adott. Mi is Münchenbe mentünk, hogy megnézzük az akkor folyó Herkomer-automobilversenyeket. Amint a versenyen a feleségemmel sétálgatunk, egy automobil áll meg a közvetlen közelünkben és a bolgár fejedelem lép ki belőle. Egyenesen felénk sietett és a kezét nyujtotta. Nagyon örült, hogy a feleségemmel is megismerkedhetett és sokáig beszélgetett velünk. Automobil-dolgokról beszélgettünk, csaknem a verseny végéig. Aztán elváltunk. Münchenben még egyszer találkoztunk, azután mindketten elutaztunk onnét.

Egy évvel később Tátra-Lomnicon voltam. Egy este, ugy tizenegy óra lehetett, képéből kikelve rontott be a hallba, ahol egy nagyobb társasággal voltunk, a szálló igazgatója:

— Máhr ur, Máhr ur! A telefonhoz... a fejedelem... a bolgár fejedelem... beszél! Siessen az istenért!

Siettem a telefonhoz. Fleischmann főudvarmester beszélt, néhány pillanat mulva azonban a fejedelem jött a telefonhoz.

— Kedves Máhr ur! Itt vagyok Pusztamezőn. Három automobilt is hoztam magammal, de mind a három elromlott. Teasdale állomásfőnöktől hallottam, hogy ön itt van a szomszédban. Nem bocsatana a rendelkezésemre néhány napra a gépét?

Természetesen készséggel tettem eleget a kivánságnak s másnap délelőtt utnak inditottam a gépet, melylyel a fejedelem négynapos kirándulást rendezett. Az utjáról naponta kétszer küldött sürgönyt és jelentette, hogy az idő kitünő, a gép fényes és hogy rendkivül meg van elégedve.

Mikor visszaérkezett, egy expresztávirattal meghivott magához. Másnap átmentem Pusztamezőre és ugy, automobilruhában, sapkásan beállitottam a fejedelemhez. Végtelenül kedves volt. Sokáig beszélgetett, majd megetetett velem egy jó, fél-rás lunch-öt. Késő este bucsuztunk el. Aztán még vagy kétszer találkoztunk, legutoljára akkor, mikor elutazott a felvidékről és meghivott, hogy kisérjem ki a pályaudvarra.

A következő évben mentem tönkre. Üldözött a balsors. Akkor hallottam, hogy fejedelmi jóakaróm a felvidéken van. Táviratoztam neki és megkértem, hogy fogadjon. Azonnal válaszolt, hogy másnap a keleti pályaudvaron fogad.

Másnap kimentem a pályaudvarra, ott azonban utamat állták és nem akartak bebocsátani. Hiába hivatkoztam arra, hogy a fejedelem maga rendelt ide.

— Ő Fensége utasitásba adta, hogy senkit sem fogad — volt a válasz.

Ebben a pillanatban nyilt az ajtó és a fejedelem lépett ki rajta. Mikor meglátott, egyenesen felém sietett. Egyszerre szétrebbentek a rendőrök, meg a szolgák és ijedten szalutáltak.

— Hát frakkban jött? — kérdezte a fejedelem. — Ejnye, hát hogy tehetett ilyet? Ilyen régi barátom! Ugyan tegye már fel a kalapját.

Bevezetett a várótermébe és mégegyszer hátraszólt:

— Nem fogadok senkit!

Aztán elmondtam neki a bajomat, azt is, hogy tönkrementem.

— Talán a feleségе rántotta bajba? — kérdezte.

— Nem, fenség, — feleltem és részletesen elmondtam, hogy hogyan történt a dolog. Igy fejeztem be:

— Bizony, nagyon boldogtalan vagyok.

— Azt hiszi, hogy én boldog vagyok? — felelte. Az uralkodás is kinszenvedés. Lássa, én tudom, hogy utál, gyülöl a népem és folyton jó képet kell mutatnom. És mindehhez nem vagyok gazdag, sőt s egény és nem vagyok független.

Felajánlotta, hogy kifizeti az adósságaimat, vagy háromszázötvenezer koronát. Nem fogadtam el.

— Állást kérek, Fenség! Dolgozni akarok.

Akkor igérte meg, hogy gondoskodni fog rólam. Erre az igéretére vonatkozik a Szófiába való meghivás. Még a magyar politikai viszonyokról tudakozódott és különösen Ugron Gábornak az akkor aktuális takarékpénztár-bukási bünügyn érdekelte nagyon. Aztán elutazott. Életem legszebb emléke a bolgár királylyal való ismeretségem, mert egy igazán önzetlen, szinte atyai jóságu embert ismertem meg benne.

Fejérváry báró kibuktatása

A Nemzeti Kaszinó közgyülése.

— Fővárosi tudósitónktól. —

Arad, február 1

Nemcsak politikai körökben, de a társadalom minden rétegében a szenzáció erejével hat a Nemzeti Kaszinó vasárnapi közgyülésének az a határozata, amellyel a kaszinó egyik legrégibb tagját, *Fejérváry* Géza bárót, a kaszinói választmányi tagságból *kibuktatták*.

Annál feltünőbb és érthetetlenebb a kaszinónak ez az állásfoglalása, amellyel „az öreg generálist" kibuktatta, mert még mielőtt a választás megtörtént volna, a *Dessewffy* Aurél gróf lakásán tartott bizalmas előértekezleten *Széll* Kálmán erősen exponálta magát *Fejérváry* megválasztása érdekében, sőt közölte József kir. herceg figyelmet érdemlő kijelentését is.

A kaszinó közgyüléséről következő tudósitásunk szól:

A Nemzeti Kaszinó vasárnap délelőtt tartotta meg évi rendes közgyülését. A közgyülést megelőzőleg a kaszinói tagok *Dessewffy* Aurél gróf lakásán bizalmas értekezletet tartottak, amelyen afelett határoztak, hogy a három igazgatói tisztségre és a 16 választmányi tagságra kit jelöljenek. A bizalmas értekezleten elhatározták, hogy *Fejérváry* Géza báró darabonttestőrkapitányt, a kaszinó régi választmányi tagját erre a tisztségre nem jelölik.

Széll Kálmán a közgyülésen tiltakozott a jelenlevőknek ezen állásfoglalása ellen és kijelentette, hogy értesülése szerint, ha a kaszinó ilyen értelemben foglal állást, *József* főhercg és több magasrangu katonatiszt kilép a kaszinóból. Ennek daczára a *közgyülés többsége Fejérváry báró kibuktatása mellett szavazott* és vele szemben nagy többséggel *Wenckheim* Dénes grófot választotta be a választmányba.

Az eredményt hivatalosan csak február 7-én fogják közölni, de a választás hire gyorsan elterjedt a fővárosban, ahol élénken kommentálják a szenzációs eseményt.

TÖRVÉNYKEZES.

§ **Szabadlábra helyezett ügyvéd.** Megirtuk, hogy a nagyváradi kir. törvényszék vizsgálóbirója *Roxin* György dr. előkelő nagyváradi ügyvédet okiratharmisitás és lopás miatt letartóztatta. Mint Nagyváradról táviratozzák lapunknak a letartóztatott ügyvédet a törvényszék vádtanácsa huszezer korona kaució ellenében szabadlábra helyezte.

§ **Elitélt megyei tisztviselők.** Marosvásárhelyről jelentik, hogy az ottani törvényszék ma itélkezett *Nagy* József alispán és *Erősdy* Sándor vármegyei főjegyző felett, akik hivatali engedetlenséggel voltak vádolva. A vármegye szeptemberi közgyülése ugyanis felfüggesztette hivatalától a Fejérváry-kormány által kinevezett Erősdy Sándor főjegyzőt. Erősdy a felfüggesztésről szóló végzést nem vette át és mikor Ugron főispán kinevezte helyébe Reicher Aladár főszolgabirót, nem akarta átadni a hivatalát. Nagy József alispán a főispán utasitása ellenére sem akarta beiktatni hivatalába Reichert. Mindkettőjük ellen hivatali engedetlenség miatt emelt vádat a királyi ügyész. A bünpör tárgyalását ma fejezte be a törvényszék. A két vádlottat 90—90 napi fogházra és 350 korona pénzbüntetésre itélte.

TANITÓK BÁLJA.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától —

Arad, február 1.

A szállóigék és aranymondások kezdik lassanként elveszteni az érvényüket. Régen bebizonyosodott tény, hogy: aki korán kel, az mindent inkább talál, mint aranyat és hogy ma, amikor két könyökkel tör magának mindenki utat, nem az ér tovább, aki lassan jár. Epen ugy vagyunk avval a szállóigével is, mely állitólag Petőfitől ered s amely a tanitót és a sorsharagot közeli vonatkozásba hozza. Lehet, hogy régebben igy volt, de ma, hála a viszonyok megjavulásának és hála Apponyi Albertnek már türhetőbb a „nemzet napszámosai"-nak sorsa. Legalább is erre enged következtetni az a fényes elite-bál, mely ma, a hagyományos február 1-én folyt le a „Fehér Kereszt" nagytermében. Nemcsak a dátuma volt ennek a mulatságnak hagyományos, de a sikere is. Fesztelen, meleg és bensőséges volt ez az estély, mely azt is bebizonyitotta, hogy derék pedagogusaink nem csupán a magyar nyelvtan, történelem és földrajzhoz, de a bálak rendezéséhez is kiválóan értenek. A rendezőség, melynek élén Szathmáry István, Sófalvi György és Lautner Mátyás állottak, derekas munkát végzett, de fáradozásuk nem is volt hiábavaló.

Az estélyt hangverseny előzte meg, amelynek első pontjaként *Székely* Károly magyar népdalokat fujt el tárogatón nagy tetszés mellett. Ezután *Novák* Lenke urhölgy Gaál III. rapsodiáját játszotta el nagy készültséggel és technikával. Majd *Dörre* Jenő aratott nagy tetszést ügyes hegedüjátékával.

Most prózai szám következett: *Harmath* Józsa egy kedves monológot mondott el bájos és közvetlen előadással. A hangverseny utolsó számaként *Fülöp* Irmuska, *Dörre* Jenő és *Kárász* Győző dr. Bachnar egy trióját játszották el nagy hatással.

A hölgyek névsorát a rendezőség következőkép állitotta össze:

Asszonyok: Dr. Mülek Lajosné, Heppes Aladárné, Szathmáry Istvánné, Lautner Mátyásné, Maurer Mihályné, Kovács Józsefné, Kövér Zsigáné, Szántó Péterné, Somogyi Gusztávné, Szilágyi Györgyné, Rózsa Gézáné, Barta Istvánné, Ursits Vazulné, Balázs Ferencné, Vannay Gusztávné, Kőmives Józsefné, Német Nándorné, Ottovay Józsefné, Nagy Zsigmondné, Matusik Mártonné, Balla Frigyesné, Terényi Lajosné, Meisztrovics Jánosné, Székely Károlyné, ifj. Szathmáry Istvánné, Czirják Mártonné, Berán Béláné, özv. Dörre Gusztávné, özv. Király Gyuláné, Rudkowszky Ferencné, dr. Csillag Imréné, Varga Elekné, Borsos Kálmánné, Hollo Istvánné, Bund Aurélné, Bene Józsefné, Steigervald Alajosné, Czobor Ottóné, Lewieczky Béláné, Korom Józsefné, ifj. Müller Józsefné, Bérczy Ödönné, Nagy Jánosné, Kádár Jánosné, Almási T. Pálné, Strumberger Józsefné, Kruppa Károlyné, özv. Till Kálmánné, dr. Vég Endréné, Kresz Károlyné, Grünwald Ödönné.

Leányok: Kövér nővérek, Vertán nővérek, Wintmann nővérek, Gerecz Gizella, Barta Irma, Ursits Darinka, Jánoky Piroska, Simon Karola, Drescher Gizella, Szalay Aranka, Novák Lenke, Fülöp Irmuska, Kovács Margit, Haller Juszta, Steinitzer Jenny, Tanfy Mariska, Ferenczi Ilonka, Benedek Etel, Csurgay Ilonka, Somogyi Irén, Litsmann nővérek, Kopp Emmi, Terényi Iza, Meisztrovics nővérek, Bóra Mimi, Szathmáry Irén, Gyurkovits Mária, Tones Irma, Genesi Margit, Wollák Annuska, Hermann nővérek, Wolf nővérek, Grosz Ilonka, Almási nővérek, Róth Mariska, Steigervald nővérek, Bund Ilonka, Bene Ilonka, Lewieczky Lenke, Medweczky Etus, Csatlós Irma, Grünvald Irén, Kőmives Margit, Bendl Jusztin, Kolb nővérek, Kruppa Kató, Till Karola, Vasóczy Ilonka, Gyurits Mariska.

Ugron Gábor,
az uj kivándorlási főfelügyelő

Jutalom a főellenőrnek

— Távirati tudósitás. —

Arad, február 1.

Már hetekkel ezelőtt nyilvánosságra került, hogy *Lévay* Lajos báró, a jelenlegi kivándorlási főfelügyelő, megvált állásától. Nem mintha belefáradt volna a hivatalával járó nagy és nehéz munkába, — mert munkát ez a hivatal ugyancsak keveset ad, — hanem azért, mert helyet kellett csinálni valakinek, aki a koalicionak sok szolgálatot tett és aki elvégre is megérdemli, hogy hosszu várakozás és sok hányódás után belevezzen a biztos révbe. Megérdemli, mert senki jobban össze nem tudta terelni a nyáját, ha baj volt. Ebből a jó tulajdonságából — nem minden logika nélkül — arra következtek, hogy a kivándorlók nyáját is majd sikeresen összetartja.

Megbizható forrásból értesülünk ugyanis, hogy a kivándorlási főfelügyelői állásra Ugron Gábort szemelték ki és hogy a székely rabonbán nemsokára el is foglalja uj, jól dotált állását. Ki hitte volna? Ugron, az önzetlen, a nagy hazafi, a székelységnek ez a kitünő bajnoka, a 48-as elvek hithü letéteményese, őrzője, az ugocsai főispán apja, a függetlenségi párt alelnöke, a folyosó szigoru főellenőre, Justh vakmerő támadója — kivándorlási főfelügyelő!

Hiába, történnek még csodák!

IRODALOM ÉS MÜVESZET.

A szinház müsora:

Kedd: Délután: Tatárjárás; operett. Este: Forradalmi nász, szinmű. (A bérlet).

Szerda: Forradalmi nász, szinmű. (A bérlet).

Csütörtök: Casanova, operett. Komlóssy Emma vendégfellépésével. (C bérlet).

Péntek: Varázskeringő, operett. Komlóssy Emma vendégfellépésével. (C bérlet).

Szombat: Katalin, operett. Komlóssy Emma vendégfellépte el. (A bérlet).

Vasárnap: Délután: Fuze tuskisasszony, operett. Este: Gyimesi vadvirág, népszinmű. Komlóssy Emma vendégfellépésével. (B bérlet).

* **Mendelssohn-matiné.** Nagy érdeklődés mellett tartotta meg tegnap *Wagner József dr.* főgimnáziumi tanár szabad előadását Mendelssohn életéről és müveiről. Wagner dr. nagy tudással, széleskörü zenei ismeretre valló részletességgel ismertette Mendelssohn müveit. A mindvégig érdekes előadást a közönség nagy figyelemmel hallgatta és tapssal jutalmazta az előadó tanár dicséretes fáradozását. Wagner dr. ezután, mint játékos mutatkozott be, Mendelssohn hegedü-hangversenyével s nem kisebb sikert aratott, mint előbbi szereplésével. *Kaletzky* Vilma nehány Mendelssohn-dalt énekelt, majd pedig *Scherhag* Jakabné, *Scherhag* Jakab, *Eckhart* Sándor és *Unger* Mór közreműködésével Mendelssohn kamara-zenemüveiből mutattak be egy-egy rövidebb számot müvészettel, kitünő összjátékban. Unger Mór, aki Arad egyik legjobb zenésze és ugyszólván müvésze a hegedünek, évek óta nem szerepelt nyilvánosan. Mostani szereplése annál értékesebbé vonzóbbá tette a matinét, amely minden tekintetben kitünően sikerült.

* **Egy sikerült festmény.** Lengyel Testvérek cég kirakatában *Balla* Frigyesnek, az Aradon jól ismert, nagy tehetségű festőművésznek kitünően sikerült olajtfestménye látható. A kép bélafalvi *Fekete* Miklós vezérőrnagyot, az aradi helyőrség parancsnokát ábrázolja, ezredes korában. A kitünően sikerült kép valóban művészi alkotás, mellyel Balla ujabb bizonyitékát adta művészetének, melyet Aradon már amugy is ismernek és méltányolnak.

* **Sauer Emil.** A nagy művész *ma, február 2-án d. u. 5 órakor* tartja hangversenyét a „Fehér Kereszt" nagytermében. A feszültség, mellyel a művész zseniális játékát várják, óriási, mivel egy ily legelső rangu művészt nem minden évben lehet hallani. Jegyek ifj. Klein Mórnál kaphatók. 619

* **Az Idő** cimü hetilap legujabb számába vezető cikket Raskai Ferenc, verset Haraszthy Lajos, tárcát Schmitrely József né, politikai karcolatot Pakots József és krónikát Ráspoly irt. A tartalmat a lakbérmozgalomról szóló megjegyzés, egy párisi szezondik, forditott novella, a pótanekdótakincs, Komáromi-Katz Endre képzőművészeti kritikája és gazdag közgazdaság-rovat egészíti ki. Az Idő félévre 6 koronáért rendelhető meg Péterfi Gyula szerkesztőtulajdonos cimén: Felsőerdősor 32.

HIREK.

A református egyház közgyülése.

— Az Aradi Közlöny tudósitójától. —

Arad, február 1

Az aradi református egyház évi rendes közgyülése jan. 31-én d. e. 11 órakor tartatott meg a városháza emeleti tanácstermében Csécsi Imre lelkész és Fábián László főgondnok elnöklete alatt. Megjelentek: Varga Imre gondnok, Kálmán Ferenc dr., Mistéth Sándor, Geller János, Joó Béla, Kulcsár István, Schmidt János dr., Szilágyi György, Bareza István, Sobesy Ferenc, Szántay Lajos, Szikszai Antal, Vizer Lajos, Tóth Mihály, Vajda István dr., Körösy Mihály, Kövér Árpád, Szántay Béla, Szabó Ferenc, Borsos Géza, Fehér Mihály, Máthé János, Hunyadi József, Fekete Károly és nagy számmal a közgyülés tagjai.

A gyülés megnyitása után a lelkész *évi jelentése* elvastatott fel, mely örvendesen adja tudtul, hogy istentiszteletek a gáji hivek részére, valamint a katonaság részére is többször tartattak a mult évben. Keresztyén Ifjusági szövetség alakult, mely a legszebb reményekkel biztat. Tankötelesek száma 943. Heti hittani órák száma 46. Népesedési adatok: született 245, meghalt 142, igy a születések száma 103-mal multa felül a halálozások számát. Házasságot kötött 72 pár. Megemliti a jelentés a nagyobb adományokat: Takarékpénztáraktól 310 korona, Nesnera Aladárnétól Malfei Géza emlékére 500 korona, Joó Mihályné Makóról 1000 korona, Papp Imre 200 kor. Az adományokért a közgyülés is köszönetet nyilvánit. A jelentés melegen ajánlja a Vallásegyenlőségi Szövetség aradi fiókjának minélőbbi megalakitását, legalább ezzel is ünnepelve lenne Kálvin születésének 400 évfordulóját.

A jelentés tudomásul vétele után a *gondnoki számadás* főbb részel ismertettek. A bevételek fedezik a kiadásokat; az egyházi adószedés módjára nézve javaslatokat készit a gazdasági szék. Az alapok növekedése örvendetes haladást tanusit. Varga Imre gondnok részére a gyülés köszönetének kifejezése mellett a felmentvény megadatott.

Varga Imre gondnok 4 évi buzgó működés után a gondnoki tisztéről lemondott. Mivel a lemondáshoz erősen ragaszkodott, tanári nagy elfoglaltságára hivatkozva, a gyülés egyhangu választással Szilágyi György igazgató-tanitót tette az egyház gondnokává 3 évre, ki a hivatali esküt nyomban letette. Szilágyi működése elé a legjobb reményekkel néz az egyház. Megürült presbyteri helyekre beválasztattak: *Szántay* Béla, *Haty* Adolf járásbiró, *Katona* Béla főmérnök, *Szabó* Ferenc, *Borsos* Géza és *Máthé* János iparosok.

A lelkészlak alapos kijavitását végre elhatározta a gyülés, Szántay Lajos müépitész tervét és költségvetését fogadván el. Az egyházmegyei jóváhagyás után azonnal hozzákezdenek az épitkezéshez.

A *vallásegyenlőségi szövetség* megalakitására nézve egyértelmü óhaját fejezte ki a közgyülés. E szövetségnek tagja lehet Aradon mindenki, férfiak, nők, bármelyik felekezetből évi 1 koronás tagdij mellett. Az alakulás munkája az egyháztanácsra bizatett.

Közgyülési tagok lettek: Vajda Iván dr., Mészáros Dániel, Szabó Zoltán, Uray József, Bánfy József, Winkler József, Ladányi Sándor, Gyenge Ferenc, Szabó Lajos, Sándor S., Bittó József, Bányai István. A gyülés 1 óra körül ért véget.

— **Az Aradi Közlöny legközelebbi száma a holnapi ünnep miatt csütörtökön reggel jelen meg.**

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 2-án az időjárás: sok helyütt csapadék.

— **Szél Ernő kinevezése.** Az aradi posta kiváló szaktudásu s ügybuzgó főnökét *Szél* Ernő postafelügyelőt a hetedik fizetési osztályba *postafőfelügyelővé* nevezték ki. A kinevezést, amely a hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni, kétségtelenül széles körben nagy rokonszenvvel fogadják.

— **Személyi hir.** *Osztermuth* János ezredes, a Hadik-huszárok uj ezredparancsnoka holnap Aradra érkezik, hogy vizsgálatot tartson az aradi pótkeretbe osztott századnál.

— **A miniszterelnök Bécsben** Bécsből táviratozzák, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök, aki délelőtt utazott föl Bécsbe, ma délután hosszabb látogatást tett Aerenthal báró külügyminiszternél és Burián közös pénzügyminiszternél. A miniszterelnököt holnap kihallgatáson fogadja a király. Ugyancsak holnap fog Wekerle Bienerth báró osztrák miniszterelnökkel is tanácskozni.

— **Nagy Sándor-alapitány.** A mult héten elhunyt derék tornatanár, *Nagy* Sándor emlékének megörökitése végett ma délután fél hat órakor ülést tartott az Aradi Tornaegylet választmánya. Az ülésen, melyen *Steinitzer* Pál dr. elnökölt, elhatározták, hogy az egyesület harmine éven át volt buzgó ügyvezető-titkárának emlékét egy *Nagy Sándor-alapitványnyal* fogják megörökiteni. E célra az egyesület adott 300 koronát s azonkivül széleskörü gyüjtést inditott, melyet *Urbán* Iván nyugalmazott főispán nyitott meg 100 koronával. Az alapitványt a magyarországi tornaegyletek szövetsége fogja kezelni. Elhatározták továbbá, hogy Nagy Sándor sirját müvészi emlékkővel fogják disziteni. A Tornaegyesületnek ez évre tervezett jubiláris ünnepsége elmarad, helyette Nagy Sándor emlékére diszgyülést tartanak, melyen *Steinitzer* Pál dr. fogja az emlékbeszédet mondani. Itt emlitjük meg, hogy az egyesülethez még mindig nagy számmal érkeznek részvétiratok az ország minden részéből.

— **A debreceni mandátum.** Budapesti tudósitónk telefonálja, hogy a képviselőház igazoló bizottsága ma délutáni ülésében *Csanak* Jánosnak az uj debreceni képviselőnek mandátumát, a szokásos 30 napi fenntartással igazolta.

— **Neumann Ármin meghalt.** Budapestről irják: Vasárnap délben, rövid szenvedés után, meghalt Neumann Ármin dr. udvari tanácsos, volt országgyülési képviselő. Köztiszteletben álló, komoly és általános szeretetnek örvendő tagja volt a főváros közéletének. Neumann Armint néhány nappal ezelőtt tüdőbaj és sulyos bélbaj tánadta meg. Állapota napról-napra rosszabbodott. Leube titkos tanácsos, würzburgi orvostanár, Müller Kálmán förendiházi tag és Herzel Manó udvari tanácsos, egyetemi tanár már napokkal ezelőtt végzetesnek tudták a betegséget s mütétet végeztek rajta. De az operáció nem járt eredménnyel: a beteg délelőtt fél tizenkét órakor meghalt.

— **Postások előléptetése.** *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter az 1909. évi költségvetési törvény alapján most nevezte magasabb rangosztályba azokat a postatiszteket és szolgákat, akik a rangsorban vannak. Több mint ezer egyén nyert előléptetést. A főbb állásokból megemlitjük, hogy a miniszter kinevezett a VII. fizetési osztályba 13 titkárt posta- és távirda tanácsossá, 19 felügyelőt főfelügyelővé és 33 segédtitkárt titkárrá. Itt emlitjük meg, hogy *Nessel* Anna és *Soós* Lajosné aradi posta kiadónőket *kezelőnőkké* nevezték ki.

— **A nemzetiségi párt az adójavaslat ellen.** Budapesti tudósitónk telefonálja, hogy a nemzetiségi párt ma délután értekezletet tartott, amelyen a politikai helyzettel foglalkoztak. A párt válságosnak tartja a helyzetet és megállapitotta, hogy ezt a válságot a koalició késedelmessége idézte elő. Az értekezlet ezután kijelölte az adójavaslat részletes vitájának szónokait, megállapitotta e tárgyban álláspontját és kimondotta, hogy a sérelmes és az országos alaptörvényeknek megfelelő adójavaslatok ellen a legerősebb küzdelmet fogja kifejteni.

— **Sztrájkoló aradi jégmunkások.** Néhány óráig tartó, de meglehetősen hangos téli sztrájk zajlott le ma Aradon. *Grossmann* Jakab dr.-nak Hajó-utca 11. szám alatt levő nagy jégverme-ben dolgozó munkások között ütött ki a sztrájk. Otven jégfuvarozó és hatvan jégvágó munkás hagyta itt abba ma délelőtt a munkát. Béremelést kértek és azt hozták fel indokul, hogy a Maroson most szokatlanul nehéz a jeget vágni, mert erősen kell válogatni a sok rossz és csunya jég között. Az eddigi 120–140 fillér helyett 160 fillért kértek egy kocsi jég vágása és befuvarozása után. Mialatt ők ezt a kérésüket bejelentették a tulajdonosnál és a válasz megvárására a Pakszáin-féle korcsmába mentek, idegen munkások a régi árért ajánlkoztak jeget szállitani. Vagy két kocsival hoztak is jeget a Marosról, de a kocsikat, mielőtt a jeget róluk lerakhatták volna, a *sztrájkolók felborositották* és az idegen munkásokat ütlegelni kezdték. A verekedés — a rendőrség közbelépése hiányában — jó hosszu ideig tartott, végre is a jégverem tulajdonosa teljesitette a sztrájkolók kivánságát, mire azok folytatták a munkát. A béremelés miatt a nyáron a jégárak is alighanem magasabbak lesznek.

— **Épitőiparosok közgyülése.** Tegnap tartotta az aradi épitőiparosok szövetsége évi közgyülését *Reisinger* Sándor elnöklésével. *Kaszab* Géza terjesztette elő a titkári jelentést, melyben bejelentette, hogy a szövetség tagjai részére *felvilágositó irodát* rendeznek be és meg fogják alakitani az iparosok és kereskedők választási ligáját. Az első ülés ez ügyben február 28-ikán lesz. A Gy. O. Sz. képviseletében ifj. *Chorin* Ferenc, a M. É. O. Sz.-ét pedig *Farkas* Elek, az O. M. K. É.-t egy központi titkár képviseli az ülésen. A tisztikart és végrehajtó-bizottságot megalakitották és uj tagokul *Weil* Alajost, *Lengyel* Manót, *Pápay* Lajost, *Einvag* Jánost és *Kádas* Lajos dr.-t választották meg. Este banket volt.

— **Halálozás.** Gyergyószárhegyi *Simon* Tamás, negyvennyolcas főhadnagy, nyugalmazott postafőnök Aradon 82 éves korában elhunyt. Az Orczy-utca 8. szám alatt levő lakásáról e hó 3-án délután 3 órakor temetik.

— **Az aradi állami tisztviselők és az adóreform.** Az állami tisztviselők országos egyesülete tudvalevőleg memorandumot intézett *Wekerle* Sándor miniszterelnökhöz és pénzügyminiszterhez, amelyben az adóreform tisztviselőkre nézve sérelmes intézkedéseinek megváltoztatását kéri. Az Országos Egyesület indította mozgalomhoz csatlakozott most az állami tisztviselők *aradi köre* és a memorandumot, mely többek között a tisztviselői telepek részére adókedvezményt kér, megküldötte az aradi és aradmegyei képviselőknek azzal, hogy kérelmüket, mely az aradi tisztviselő-telep létesítése előtt különösen aktuális, támogassák a képviselőházban.

— **A Rákóczi-társaság a vesztőhelyért** cimü tegnap megjelent hirünkre vonatkozóan azt közlik velünk, hogy *Müller* Károly nem száz *holdat*, hanem száz *ölet* vett meg a vesztőhelyből.

— **Halálos párbaj.** Frankfurtból táviratozzák, hogy ott ma halálos kimenetelü pisztoly párbaj történt a 21-ik gyalogezred gyakorló terén. A párbaj *Ortvein* Rudolf százados és *Stokard* hadnagy között folyt le, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a hadnagy a százados golyójától találva, *holtan terült el* a párbaj szinhelyén.

— **Eljegyvesek.** Barna János aradi magántisztviselő eljegyezte Wandracsek Károly aradi cserepezési vállalkozó kedves nevelt leányát, Józsát. 685

Harcz Mariska Budapestről és *Brunner* Lajos Aradról, jegyesek.

Imre István lapunk törekvő betüszedője tegnap tartotta eljegyzését özv. *Bartos* Mihályné kedves leányával *Ilonkával.*

— *Kell Manó cég ajánlja hirneves kelengye harisnyáit és ruhadisz remekeit.* 113

— **Steinheilné büntársa.** Párisból a Steinheil ügyről érdekes fordulatot táviratoznak. A Journál jelentése szerint a rendőrségnek sikerült végre a titokzatos bünügyben Steinheilné büntársát kinyomozni. A rendőrség az állitólagos büntársnak már tudja a nevét és hosszabb idő óta megfigyeli. E szerint a büntárs *nem szolga*, hanem egy olyan egyén, aki Steinheilnével benső viszonyban volt. Vele együtt tervezte a gyilkosságot, mert remélte, hogy a pénz egy részét ő fogja megkapni.

— **Gyilkos katonák.** Szegedről táviratozzák, hogy ott ma rejtelmes gyilkosság történt. Egyik jómódu gazdát, *Földi* Istvánt az országuton kocsiján, meggyilkolva találták, mellén több lőtt sebekkel. A nyomozás megállapitotta, hogy a sebek Manlicher-fegyver golyójától származnak. Csakhamar kinyomozták a gyilkosokat is *Tóth* Sándor káplár és *Szirovicza* Pál 46-ik gyalogezredbeli katonák, személyében, akiket letartóztattak.

— **Eltünt a biró fia.** Ezzel a cimmel lapunk legutóbbi számában megirtuk, hogy az aradmegyei zimándujfalui községi biró fia, *Kutnik* Mihály, nyomtalanul eltünt falujából és hogy szülei kivánságára *Baross* Ferenc aradi főszolgabiró az eltünt ifju körözését rendelte el. Mint Zimándujfaluról jelentik nekünk, *Kutnik* Mihály nem veszett el, sőt nem is volt eltünve, hanem anélkül, hogy édesapjával, vagy bárkivel közölte volna, beteg szemét ment operáltatni egy nagyváradi orvoshoz. Ugylátszik, hogy az operáció sikeres volt, mert Kutnik vasárnap este már részt vett a bánkuti legények által rendezett mulatságon, ahol a vendéglátó fiatalokkal összeveszett. Ezek annyira *összeverték a biró fiát*, hogy ez eszméletlenül terült el a porondon. Most az aradi közkórházban ápolják. Állapota válságos.

— **Katonazene a jégpályán.** Az „Aradi korcsolyázó-egylet" városligeti jégpályáján f. évi február hó 2-án, kedden d. u. 5 órától 7 óráig, a 33-ik gyalogezred zenekara fog játszani. Belépti dij: nem tagoknak és nézőknek (kiséret) a csarnokban 60 fillér.

— **Lelepezett csaló.** Ma az aradi rendőrség egy másfél év óta országosan körözött ékszertolvajt leplezett le, aki Temesvárott 1907. december havában *Paun* György vendéglőstől 9000 korona áru ékszert lopott el s az aradi törvényszék országos köröző levelének pontos adatai dacára elkerülte a hatóságok kezét. A A zalatnai csendőrség tegnap letartóztatott egy *Harmat* Miksa nevü embert, akit Zalatnán valami csalás miatt jelentettek fel. Egy fenti névre kiállitott munkakönyvet találtak nála, melynek személyleirása teljesen ráillett a letartóztatottra. A könyv adatai szerint Harmat Aradon született és foglalkozására nézve molnár. A csendőrség azonban nem tudta a csaló személyazonosságát megállapitani s azért ma Aradra hozták. Mikor *Green* Nándor tb. főkapitány elé állitották s ez születési adatai után érdeklődött, nagy hetykén azt válaszolta:

— Tessék megnézni a munkakönyvemet; az mindent megmagyaráz.

A csaló hiába tagadott. Kiderült róla, hogy lopott munkakönyvet használ s ő az, aki Temesvárott a betörést elkövette. A jómadárról, akit holnap Temesvárra kisérnek, több csalás derült még ki.

— **Vonat a kávéházban.** A legfurcsább vasuti katasztrófáról adnak Párisból távirati tudósitást. E szerint tegnap a pontisei vonalon a robogó vasut fékező készüléke eltörött és a vonat 18 kocsija a két méter magas töltésről lezuhant. Ez a kis baleset azonban nem akadályozta meg a lokomotivot abban, hogy a kocsikat egy kávéházba ne huzza el, ahol betörve a falakat, szépen megállott. Szerencsére a kávéház rosszul megy, az éjjeli órákban vendég nem volt és igy ez a kis kaland emberéletben nem okozott kárt.

— **Jótékonyság.** *Sarlot* Domokos, *Kovács* Vince és neje *Péterffy* Antal ravatalára szánt koszoru megváltás cimén husz-husz koronát adományoztak az aradi polgári jótékony egyesületnek, mely adományokat megköszöni *Maresch* Gyula, egyes. pénztárnok.

— **A februári városi közgyülés** fontosabb tárgyai ezek: Thaly távirati köszönete üdvözöltetése alkalmából. Az aradi Kossuth Lajos szobor bizottság kérelme az Aradon felállitandó Kossuth-szobor leleplezése tárgyában. Polgármester előterjesztése a közigazgatási bizottságban üresedésbe jött helynek választás utján való betöltése iránt. A tanácsnak jelentése a hordójelzői hivatalnak életbeléptetéséről. U. a. javaslata a napidijas kerteszi állásnak beszüntetése s helyette egy második segédkertészi állásnak rendszeresitése iránt. Miholás István gyermekjátékkészitőnek segély iránti kérelme. A tanácsnak javaslata az iránt, hogy a Gizella-utcai iskola egy szivó-nyomó kuttal ellátassék. Domány József bornagykereskedőnek kérelme az iránt, hogy az 1908. évi 112.000 sz. földmivelési miniszteri rendelet értelmében kötelező bornyilvántartásnak vezetése alól felmentessék. Az Asztalos Sándor társaságnak kérelme a városház főlépcsőjével szemben egy emléktáblának elhelyezése iránt. A tanács beterjeszti az 1909. évben szükséges cementnek és mésznek szállitása iránt megtartott árlejtés eredményét jóváhagyás végett. A tiszti ügyészség beterjeszti a Weitzer J. vaggongyárnak telekvétel iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. U. az beterjeszti a Kief Ferencnével, Deutsch Bernát örököseivel és Meisztrovits Jánossal óvártéri telekvétel iránt megkötött szerződését jóváhagyás végett. A tanácsnak előterjesztése az uj elemi leányiskolának felépitése iránt. U. a. előterjesztése a vágóhidnak léghütő készülékkel val ellátása és bővitése tárgyában. U. a. előterjesztése a Kossuth-szobor környékének rendezése tárgyában. U. a. beterjeszti a Weitzer vaggongyárral az Arad s a vár között létesitendő vashid felszerkezetnek előállitása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett.

— **Hol készül modern fénykép?** Korszerü modern fényképek elösmert legjobb hirü müterme, *Kossak* cs. és kir. udv. és kamara-fényképésznél. (Weitzer J.-u. 3. sz.) 541

— **Szabó-féle pármai ibolya-szappan** a szappanok ideálja. Rendkivül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhitó hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készitő: Szabó Béla piperszappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszertárban s jobb divatáru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 47

— **Takarékoskodni** és gyorsan tőkét gyüjteni csak ugy lehet, ha nélkülözhető fillércinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, a hol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig elfogadnak hat százalék betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. Minden betevő egy-egy „Selfmen"-féle takarék-perselyt kap ingyen. 151

— **A legjobb márciusi kiviteli sör** csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 44

— **Likőr aromák** kitünő likőrök előállitására; — **házilag** — Vojtek és Weisznál. 171

UJ KÖNYVEK.

* **Az uj bortörvény.** A borhamisitásnak és a bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908. évi XLVII. t.-c. 1909. január 1-én lépett hatályba. Ezen uj törvénynyel, mely az 1893. évi XXIII. t.-cikket a szükségek megfelelőleg teljesen megváltoztatja, a szőlősgazdáknak egy régi óhajtása teljesült. Az uj bortörvényben benne vannak mindazon intézkedések, melyek alkalmasak arra, hogy borkivitelünk emelkedését előmozditsák s a hazai bortermelés ügyének hatalmasabb lendületet adjanak. A törvényben foglalt intézkedéseket kellő világitásban tárja elénk az a magyarázatos és jegyzetes kiadás, mely az ismeretes Ráth Mór-féle gyüjteményben ma hagyta el a sajtót. A magyarázatokat és jegyzeteket, egy e szákban kiválóan jártas szaktekintély készitette. A csinosan kiállitott füzet ára 1 korona 20 fillér, kapható ugy a kiadónál, mint minden könyvkereskedésben.

* **Titkos veszedelmek.** Az Egyetemes Regénytár pirosfedelü, vászonkötéses könyvsorozata ujabb kötettel lett gazdagabb, Bársony Istvánnak, a kiváló magyar elbeszélőnek könyvével, a „Titkos veszedelmek"-kel, melyen keresztül pompásan belelátunk Bársony István nagy és nemes müvészetébe. Apróbb novellák gyüjteménye ez a könyv, de mindannyija valósággal lelki regenvnyé fejlődik. Mert Bársony István ebben a könyvében nem a vadás kalandok pazar szinü megirójának, hanem a lelki harcok finom megfigyelőjének mutatkozik és lelki rajzait szép kerek történetek keretébe illeszti belé. Igazán kellemes olvasmánya lesz ez a könyv mindenkinek és egy-egy novellája tovább fog rezegni még nem egy lélekben. A könyv, mely Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, piros vászonkötésben 1 korona 20 fillérbe kerül.

* **Borhamisitásról és hamisitott bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról** szóló törvénynek egy igen praktikusan kezelhető „jegyzetszélü" kiadása jelent meg Benkő Gyula udvari könyvkereskedő kiadásában Budapesten. A jelen törvény fontos rendelkezéseit minden bortermelő gazdának ismernie kell, ha nem akar károsodni. A Benkő-féle jegyzetszélü kiadás azért kiválóan praktikus, mert az oldalaknak csak a felét foglalja el a szöveg, mig a másik fele üresen van hagyva, hogy azon a gazdász jegyzeteket tehessen. Ára 1.20 fillér.

* **Ahol a boldogság terem.** Az Egyetemes Regénytár csinos vászonfedelü könyveinek gyüjteményében bájos angol regény jelent meg legutóbb. Egyik legkedveltebb angol irónak, B. M. Crokernek könyve, a boldogságról. A puritán angolok tiszta és nyugalmas vasárnapjainak szent derüje árad ki ebből a fehérlelkü regényből, amelynek története érdekfeszitő és izgalmas, de amellett szelid és otthonias s eseményeit az őszi alkonyok borongó napfénye ragyogja be. Aki a könyvet megveszi és elolvassa, igazán élvezetes órákat szerez magának. „Ahol a boldogság terem" Tábori Kornél pontos és hü irodalmi nivón álló forditásában Singer és Wolfner kiadásában jelent meg és ára 1 korona 20 fillér.

* **Ártatlanok.** Mióta Fényes Samu dr.-nak, ennek a kiváló erejü gondolkozónak szinmüvét, az „Ártatlanokat" egyetlen előadás után levették a müsorról és utána a dráma könyvalakban megjelent, azóta az első kiadás teljesen elfogyott és oly sürü volt a kereslet, hogy az elmult karácsony előtt uj kiadás jelent meg. A társadalmi forrongásokat figyelő, velük fog-

lalkozó embernek el kéll olvásni a „Nincsen bünös“ jelszóval irányt mutató munkát, melyről a szerző azt mondja: „Jajkiáltás ez a darab, mely egyetlen párt vagy rend harci zaj ba sem illik és sok gyötrött lélek van, mely vigasztalást merithet soraiból.“ Bolti ára 2 kor. Kapható minden könyvkereskedésben vagy aki levelezőlapon kéri a Modern könyvek kiadóhivatalától VII. Rákóczi ut 86. és a könyv árát beküldi, az bérmentve postán kapja meg.

* **Az „Országos Magyar Iskola-Egyesület“** 1909. évi naptára Ábrányi Emil és Szundy Károly szerkesztésében a napokban jelent meg. Az izléses kiállitásu naptár az egyesület beszámolója és céljainak rendkivül ügyes, agitatórius ismertetése mellett uj dolgokat is nyujt. A naptárak közismert — rendszerint összetákolt — szépirodalmi rovata helyett igen tartalmas cikkeket közöl a magyar nemzeti kulturáról. Halász Ferenc min. tanácsosnak a „Nemzeti népnevelés“-ről irt nagyértékü közleménye a nemzeti kulturpolitikával foglalkozók között előre láthatólag feltünést fog keltenl. Ábrányi Emil a magyar föld magyar haza és magyar társadalomról irt poétikus cikke és sok más érdekes közleménye alapján megérdemli a naptár, hogy minél szélesebb körben elterjedjen. A naptárt levélbeli kivánságra és 60 fillér beküldése ellenében mindenkinek megküldi az egyesület központi irodája (Budapest, középponti városháza. I. kapu, félemelet, 41. ajtó, telefon 118 65.)

* **Dr. Arányi Miksa**: Párisi levelek és tanulmányok II. kötet. Egy évvel ezelőtt jelent meg dr. Arányi Miksa párisi leveleinek első kötete most a második kötet hagyta el a sajtót. Ezen kötet magában foglalja dr Arányi párisi leveleit, melyek árcaalakban az 1908. év folyamán megjelentek a napilapokban. A kötet felette változatos. Mindaz talál benne visszhangot, ami 1908. évben a kulturemberiséget foglalkoztatta, izgatta, mozgatta társadalmi tudományos és művészeti téren. És mindezen kérdésekről Arányi érdekesen, élvezetesen ir és ha egy-egy tanulmánya végére érünk, önkéntelenül tovább füzzük a gondolatokat az érdemes tollnokról, és szinte azt kivánjuk, bár velünk szembe ülneke s erző, hogy a felvetett kérdésről vele tovább vitatkozhatnánk. Még a száraznak gondolt tudományos kérdésekben is (viviszekció, mikrobak, az élet meghosszabbitása) biztos és szórakoztató vezetőnek mutatkozik. Igen értékes a párisi szinházi premierekről irt kritikái (A meztelen nő, Simone, Izrael.) Igen bő teret foglalnak el Arányi tanulmányaiban a társadalmi kérdések, és főleg a modern női kérdés minden vonatkozásában a feminizmus kinövései. Nőbecsülés és szerelem, A válásról. Szeretet és szerelem, Szabad válás, szabad kacerság, A szerelem krizise stb. Hogy 1908-ban irt tárcákból nem hányzik az automobil és a repülőgép, az magától értetődik. A katerogén témák között az egybefoglaló kapocs az, hogy bennük a szerző a dolgok valóságából leszürődött nyugodt világnézlet magasságából elmondja a fundamentális gondolatait az emberi létről és elmondja e gondolatokat francia jó izléssel és egészséges magyar indicium mal. A könyv megjelent Benkő Gyula udvari könyvkereskedésében. Ára 3 korona.

* **Ujabb Dsungeltörténetek.** A „Magyar Könyvtár“ most megjelent januári sorozatában ismet néhány értékes füzettel gazdagodik. Közt ük van Rudyard Kipling-nek, a mai angol szépirodalom legnagyobbjának egy munkája: két ujabb novella a világhirü Dsungel-történetekből, melyekből a vállalat régebben már három füzetnyit bocsátott közzé. A most megjelentek („A király ankusza“ és „A vörös kutyák“) a legdrámaiabb és a legmélyebb históriai a Csungel könyvének: forditásuk is — Bekési Lajos tollából — rendkivül gondos. A magyar elbeszélők közül ezuttal Ambrus Zoltán jut szóhoz, akitől szinten már számos elsőrangu munkát adott ki a „Magyar Könyvtár,“ közülük a „Berzsenyi-család“ országszerte népszerü szatirait. Ambrus most „Ámor és a halalfej“ cim alá foglalta négy hosszabb novelláját, melyeknek tárgykörét ez a cim találóan jellemzi: a szerelem és az elmulás körül forog mindannyi. A fiatalabb magyar elbeszélő-gárda egy érdekes tagja is belekerült a sorozatba: Faltay Lucián magyar tengerésztiszt, aki bejárva jóformán az egész világot, a sokféle szinteret, melyen megfordult, megkapó történetek keretében tudja ecsetelni. A tengerész-életnek Faltay a legelső magyar festője; Pierre Loti tanitványa, aki méltó mesteréhez. „Egy tengerész naplójából“ cim alá foglalt novellái bizonynyal népszerükké fognak válni. — A sorozat negyedik száma egy régi magyar költőnek, Bacsányi Jánosnak válogatott verseit közli, amelyeket Lengyel Miklós adott ki és látott el szép bevezetéssel. A „Magyar Könyvtár“ füzeteinek száma most már 543-ra rug: teljes jegyzéküket ingyen küldi meg minden könyvárus, vagy a kiadócég: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) R.-T. Budapest, Andrássy-ut 21. Egy szám ára 30 fillér.

MULATSÁGOK.

A gazda-bál.

Darányi miniszter a bálon. Csikósok és gulyások mint teremszolgák.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, február 1.

Az idei farsangi idénynek esemény számba menő, kimagasló estélye lesz az a nagyszabásu, fényes gazda-bál, amelyet az aradvármegyei gazdasági-egyesület, saját székháza javára, *február hó 6-án a Fehér Kereszt-szálloda termeiben* fog rendezni.

A bál előkészületei már javában folynak s a rendező-bizottság, élén *Urbán* Péter, *Kintzig* János, *Purgly* László és *Verzár* Márton fórendezőkkel, valamint maga az egyesület elnöksége fáradhatatlan buzgalommal munkálkodnak a bál sikere érdekében, mindent elkövetve arra nézve, hogy a bálon résztvevő illusztris közönségnek egy valóban kellemes és minden feszélyességtől ment, kedélyes mulatságban lehessen része.

Mint értesülünk, a gazda-bál fővédnöki tisztét, az elnökség felkérése folytán *József főherceg ő fensége*, mint a vármegye legelső nagybirtokosa, volt szives elvállalni, amely elhatározásával az országszerte nagy népszerüségnek örvendő főherceg ismét bebizonyitotta, hogy ő boldogult édes atyjának nyomdokain haladva, velünk együtt érez és egyéb nagyfoku elfoglaltsága mellett arra is van ideje és gondja, hogy a magyar társadalmi élet fejlesztését és ápolását közremüködésével előmozditsa.

A környékbeli notabilitások és nagybirtokosok közül kilátásba helyezték a bálon való részvételüket többek között *Károlyi* Gyula gróf főispán nejével, *Zselénski* Róbert gróf nejével, *Nádasdy* Tamás gróf, *Hunyady* Károly gróf nejével, özv. *Barkassy* Kálmánné, *Purgly* László, *Urbán* Iván, *Fábián* László, *Bréda* Viktor gróf nejével, *Bohus* Lajos báró nejével, *Csánk* Lajos, *Csernovits* Diodor, *Fábry* Sándor, *Neuman* Adolf, *Varjassy* Lajos, sőt maga *Darányi Ignác dr. földmivelésügyi miniszter is igen melegen érdeklődik a bál előkészületei iránt s nincs kizárva a lehetősége annak, hogy ő is meg fog jelenni a bálon.*

De nemcsak a nagybirtokosok, hanem a középbirtokos osztály, valamint a gazdatisztek, sőt a kisgazdák körében is a legfőbb beszéd tárgyát képezi ezidőszerint a *gazda-bál* és a *„Fehér Kereszt“* termei előreláthatólag szüknek fognak bizonyulni a báli közönség befogadására.

Az estély külső fényének emelése és a bál gazdai jellegének kidomboritása céljából a rendezőség gondoskodott aziránt is, hogy a tánceterem bejárója és falai mezőgazdasági vonatkozásu képekkel és tárgyakkal legyenek diszitve, sőt hogy a pusztai élet speciálitásai is képviselve legyenek, *mint teremszolgák és ajtónállók, csikósoknak és gulyásoknak öltözött fiatal paraszt legények fognak közremüködni.*

A bál táncrendje szintén igen csinos kivitelben készült és az estélyen résztvevő hölgyeknek kedves emlékül fog szolgálni.

Tévedések és félreértések elkerülése céljából ezuton is kéri a rendezőség mindazokat, akik esetleg még meghivót nem kaptak volna és arra igényt tartanak, hogy e végett az egyesület titkári hivatalához fordulni sziveskedjenek.

—

(=) **Cipész-bál.** Ma este a Központi Szállóban folyt le a cipészbál, amely mindig egyike szokott lenni a szezon legsikerültebb mulatságainak. A mai bál is pompásan sikerült. A mulatságon jelen volt hölgyek névsorát a bál rendezősége igy állitotta össze:

Asszonyok: Wolf Jenőné, Bíneth Ignácné, Tóth Istvánné, Zimmermannné, Kalmánné, Farkasné, Hézsöné, Öttvös M.-né, Veresné, Garáné, Holetzné, Gromasné, Mártonné, Novátsné, Mihajlovitsné, Nadudvariné, Kimpiánné, Sutináné, Lehmannné, Juhászné, Világné, Weisz M.-né, Hubertné, Potthofné, Czernóczkiné, Siklovánné, Moravcsekné, Tafrovné, Havancsákné, Oláné, Szirbik Jánosné, Bogsan Gyuláné, özv. Pappné, Friedné, Brecskáné, Kirsch J.-né, Nagy Jánosné, Csovitsné, Szabó Ferencné, Mészárné, Berniczkiné, Papp Tivadarné.

Leányok: Potthof Vilma, Szabó Mariska, Frenner Juliska, Schleh Mariska, Drecsin Lenke, Gadó nővérek, Gromás Ilonka, Gáll Etelka, Jung Olga, Öttvös Verona, Behniksof N., Winterstein Regina, Hunzo Anna, Kimpián Katica, Tapaszt Annuska, Sutina Katica, Farkas Erzsike, Világ Róza, Világ S., Langer Anna, Nieder nővérek, Katz Rózsa, Gossi Ilonka, Szirbik Rózsika, Ladies Erzsike, Galfi Ilonka, Argyelán Katica, Nagy Rózsika, Kelemen Rózsika, Szabó Annuska, Gallovics Erzsike (Békés), Sztoity Mariska.

(=) **A turisták estélye.** Rendkivül sikeresnek igérkezik a turisták február 6-iki estélye, amelyet a resicai szerencsétlenek hátramaradottainak javára rendez az egyesület. Az estélyt a „Gambrinuszban“ (Láng testvérek volt vendéglőjében) nagyszabásu hangverseny kiséretében tartják meg. A hangverseny müsora a következő: 1. Hegedü-duett, előadja *Benkő* Béla és *Babes* Viktor. 2. Monológ, előadja *Szabó* Géza. 3. Ábránd. Székelytől, előadja Aes Margit. 4. Tárogató, előadja *Székely* Károly. 5. Szép Ilonka. Melódráma, előadja ***, zongorán kiséri *Szalai* Aranka. 6. „Mikor csend van“. Kelemen Lajosnétól, előadja *Szücs* Jolán, zongorán kiséri *Szalai* Aranka. 7. Zene quartett. Előadják zongorán: *Szalai* Aranka, hegedün: *Dőre* Jenő, fuvolán: *Székely* Károly, gordonkán: *Goldzieher*. 8. Hegedü-szóló, előadja *Dőre* Jenő. A hangversenyt tánemulatság fogja követni, melyen *Nagy* Károly zenekara fog játszani. Estély-jegyek mindennap délután 5—7 óráig az egyesületi irodában és Balassa Ernő vig. biz. elnöknél válthatók.

(=) **A berzovai ifjuság** február 6-ikán a nagyvendéglő termeiben jótékonycélu zártkörü tánevigalmat rendez. A mulatság kezdete este 8 órakor.

(=) **A zádorlaki tüzoltó-egylet** február 8-án a nagyvendéglő helyiségeiben zártkörü bált rendez.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Közgyülés.** Az aradi „Fehér Kereszt“ gyermekvédő egyesület folyó hó 4-én csütörtökön délelőtt 11 órakor a városháza kistermében Károlyi Gyula gróf főispán elnöklete alatt évi rendes közgyülést tart.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

= **Az Ujaradi Takarékpénztár közgyülése.** Az ujaradi takarékpénztár részvénytársaság vasárnap tartotta meg XXXIX. rendes évi közgyülését. Netter Márton üdvözölte a szép számban megjelent részvényeseket és konstatálja, hogy 51 részvényes által 392 részvény 274 szavazati joggal letéteményeztetett s igy a közgyülés határozatképes. A közgyülés vezetésére egyhangulag Netter Márton igazgatót választották meg. Ezután felolvasták az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak évi jelentését és az évi nyereség felosztásra vonatkozó inditványát. A jelentés szerint a vidéknek kiválóan jó és bő termése a váltótárcát 16.000 koronával apasztotta ugyan, evvel szemben azonban a többi üzletágak: a betétek 220.000 koronával, a jelzálogkölcsönök pedig 81.000 koronával gyarapodtak. Az összes pénztári forgalom 20 millió koronát tett ki. A tiszta nyereség 65.510·82 korona. Az igazgatóság javaslata értelmében elhatározták, hogy osztalékra részvényenként 28 korona fizettessék. A jelentéshez, valamint az abban foglalt javaslatokhoz a közgyülés egyhangulag hozzájárult. Az alapok az 1908. évi javadalmazással a következőképpen alakulnak. Rendes tartalékalap 200.000 korona, rendkivüli tartalékalap 26500 korona, nyugdijalap 15000 korona, jótékonycélu alapitvány 1000 korona, házértékcsökkenési és fenntartási alap 6000 korona. Ezután Weisz Adolf részvényes elismerő szavakban méltatta az igazgatóság a felügyelő-bizottság, valamint a tisztviselői kar kifejtett ügybuzgalmát. Azon nézetének adott kifejezést, hogy az intézetnek utolsó éveiben történt szép fejlődése legnagyobbrészt a vezetőség nagy körültekintésének, valamint a tisztviselői kar kiváló szorgalmának érdeme. A közgyülés

nevében köszönetét fejezte ki és inditványozta, hogy ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvény megadassék. Az inditványt a közgyülés egyhangulag elfogadta. A részvény-szelvények beváltása február 3-ától kezdődőleg eszközöltetik.

Jelenvoltak: Berthe György, Berthe Béla, Dengl Ferenc, Einwag Lőrinc, Fock Antal, Fixmer János, Frank András, Fehér Ferenc, Hartmann Lőrinc, Hartmann Ádám, Hemmen János dr., Hesz György, Herold Antal, Hesz József, ifj. Hartmann András, Hartmann Lipót, Hartmann József, Hartmann András, Hesz Antal, Herold Rezső, Holcz Antal dr., Irovitz Béla, Jamnitzky János, ifj. Krebsz Ignác, Klug József, id. Krebsz Ignác, Klug Ferenc, Netter Márton, Philipp János, Pommersheim János, Philipp Ferenc, Petz Mihály, Szádort Ferenc, Smolensky Antal, Schäffer Béla, Schork Márton, Thers Miklós, ifj. Teichert János, Weisz Adolf, Wagner Nándor, Zircher Antal, Zircher Ferenc.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Ujarad, február 1

A hideg időjárás állandósult. A mezőgazdasági állapotról megnyugtató hirek vannak forgalomban, félős azonban, hogy később fagyokozta károkat fognak észlelni.

A gabonaüzlet irányzata lanyha.

Az ünnep folytán a hetipiacot ma tartották meg.

Elkelt a mai piacon:

300 mm. buza	12·40—12·50
200 mm. tengeri	6·15—6·20
Rozs	9·30—0·00
Zab	7·60—0·00
Árpa	7·40—0·00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósitás. —

Budapest, február 1.

Kinálat gyenge, vételkedv hiányzik, 2 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számitva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	12.55—12.56	12.59—12.60
Tengeri májusra	7.27—7.28	7.26—7.27
Rozs áprilisra ...	9.99—10.—	10. —10.01
Zab áprilisra ...	8.60—8.61	8.59—8.60
Buza 1909 októberre	10.55—10.76	10.74—10.75
Rozs októberre ...	9.04—9.05	9.04—9.05

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 1. —

Magyar elsőrendü: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban ——— fillerip; közép páronként 400—40 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; fiatal nehéz páronkent 320 kilogrammon felüli sulyban 120—121 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő sulyban 121—122 fillérig; könnyü páronként 230 kilogrammig terjedő sulyban 120—121 fillérig.

Szertiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig; közép páronként 243—260 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; könnyü páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig.

Sertéslétszám: Január hó 28. napján volt készlet 21.145 darab, január 29 napján folhajtatott 307 darab, január 29. napján elszállittatott 205 darab, január 30. napjára maradt készletben 21,247 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata: élénkebb.

IDEGENEK ARADON.

— Február 1. —

Fehér Kereszt szálloda. Bogya József utazó Budapest. — Reichenberg Jenő ker. utazó Budapest. — Kövér Lajos birtokos Majláth. — Blassek József állomásfőnök Gyorok. — Geszler Vilmos utazó Bécs. — Handelszman Samu utazó Bécs. — Radványi Károly gépész Narbátor. — Jakabffy Benjamin magánzó Budapest. — Jakabffy István titkár Budapest. — Jakabffy Tibor magánzó Budapest. — Kreusz Gusztáv utazó Fogaras. — Bagyuskay A. utazó Bécs. — Pulitzer Gusztáv kereskedő Szeged. — Masek József utazó Bécs. — Grosz Márton biztositási hivatalnok Temesvár. — Hirsch Hugó utazó Budapest. — Kornis Dezső könyvelő és neje Facset. — Sailer Gyula igazgató B.-Csaba.

Központi szálloda. Schlesinger Ferenc utazó Budapest. — Löwy Soma utazó Budapest. — Halász Géza birtokos Dunaalmás. — Bak Géza utazó Budapest. — Szigeti József gazdálkodó Talpas. — Freund Jakab utazó Budapest. — Schvartz Fülöp utazó Budapest.

Vas szálloda. Kohn Miksa utazó B.-Szarvas. — Engel Károly utaz. Győr. — Rosenblak Manó utazó Budapest. — Freidman Sámuel kereskedő Nagyhalmágy.

Pannonia szálloda. B. Barabás Béla ujságiró Budapest. — Kara Vince gazdatiszt Algyest. — Vaszelit Pál tanitó P.-N.-Iratos. — Szabó Lajos gazdász Nagyszalonta. — Gárdos Gábor hivatalnok Csorvás. — Szántó Miklós épitész Arad. — Erner Vilmos kereskedő Gyorok.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-féle Emulsiot szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A SCOTT-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásnál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

oly édes mint a tejszin és a betég szivesen veszi be és megemészti még akkor is, ha a tejet visszautasitja. Köztudomásu, hogy az orvosok az egész világon legmelegebben ajánlják a 6001

SCOTT-féle Emulsiot.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. L. Ilyen és hasonló közlemények közlésére vonatkozó kérelmet csak előfizetőknek teljesitünk.

Zéta A vers közölhető, de nem tudjuk mikor adhatjuk közre.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kedd, 1909. évi február hó 2-án:

Délután 3½ órakor mérsékelt helyárakkal:

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gábor Andor versére szerezte Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Várnay Jenő.	Wallerstein	Leövey Leo.
Tereska	H. Harma h.	Gerő intéző	Delly Lajos.
Riza báróné	Wlassák V.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Márton i R.	Elemérné	Zalay Margit.
Lőrentey	Hunyady J.	Idike	Kun Irén.
Elekes	Kertész D.	Szekfü Bandi	Faludy K.
Poroszlay	Bánhidy.	Turi	Ladiszlay J.
Mogyoróssy	Sz. Ronnay	Suták huszár	Szalay A.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárakkal:

C) bérlet. C) bérlet.

Itt először:

Forradalmi nász.

Szinmü 3 felvonásban. Irta: Sophus Michaélis. Forditotta: Homonnai Albert.

SZEMÉLYEK:

Alainc	K. Kápolnai.	Jeromos	Kulcsár L.
Ernest	Mártonfi R.	Prosper	Ditrói Mór.
Marcarron	Kesztler Kde.	Montaloup	Hunyadi J.
Leontin	Kun Irén.	Jean Lasque	Várnay Jenő.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Helyreigazitás.

Az *Aradi Közlöny* vasárnapi számában aláirásommal nyilttér jelent meg, melyben több ujszentannai lakostól a köztünk felmerült ügyben bocsánatot kértem. E nyilttérben tollhiba következtében *Szendrey* Béla név került *Szentendrey* Béla helyébe. E hibát ezennel kijavitom és igy *Szentendrey* Béla urtól kérek bocsánatot.

Gantner Károly.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget *a szerkesztő.*

Limbeck János és fia

Első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad. szinház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Alulirottak fájdalomtól megtört szivvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen jó édes apa, após, nagyapa, rokon és jóbarát

Péterffy Antal,

ügyvéd, az aradi ügyvédi kamara alelnöke, Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja, stb.,

folyó évi február hó 1-én reggeli 7 órakor, életének 70-ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai február hó 2-án délután 3 órakor fognak Karolina-utca 3—4. számu házban a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő családi sirkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért február 5-én délelőtt 9 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutattatni.

Áldás emlékére! 686

Arad, 1909. évi február hó 1-én.

Rausch László, Péterffy Andor, dr. Regdon Károlyné szül. Péterffy Sarolta, Péterffy Ákos, gyermekei. Péterffy Andorne szül. Brancsik Irén, Regdon Károly dr., Rausch Lászlóné szül. Gartner Ilona, menyei, illetve vejei. Rausch Laci, Rausch Tóni, Rausch Ilonka, Rausch Jánoska, Péterffy Bandika, Péterffy Sarika, Péterffy Irénke, Péterffy Rózsika, Regdon Elza, Regdon Károlyka, Regdon Lacika, Regdon Kálmánka, Regdon Katóka, unokái.

Telefon: 5—13.

Gyors és gépirási tanfolyam!

Megnyilt február hó 1-én,

Arad, Szabadság-tér 16. sz. alatt az

„Összes Irógépek Müszaki Intézete“

tantermében a legelismertebb hazai gyorsiró-szaktekintélyek ajánlatára szerződtetett fővárosi gyorsiró-tanár vezetése mellett.

Tanórák a nap minden szakában!

Gépirás a legjobban elterjedt rendszerü irógépeken.

A tanterem berendezése és a tanfolyam szervezése legmodernebb fővárosi minta szerint történik.

Beiratkozás naponta!

„The Monarch“

teljesen látható irásu amerikai irógép kizárólagos képviselete!

Összes rendszerü irógépek javitóműhelye!

Nagy kellékraktár!

Copyng office

irási és sokszorositási munkák elvállalása.

Telefon: 5—13.

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.
Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93

Özv. gyergyó-szárhegyi **Simon Tamásné** szül. **Bencze Krisztina**, a saját, ugy az alulirottak nevében is fájdalommal tudatja a forrón szeretett és felejthetetlen férj, ritka jó édes apa, após, nagyapa, dédapa, rokon és jóbarát

gyergyó-szárhegyi Simon Tamás,

1848—49-iki honvéd főhadnagy, nyug. postafőnök,

folyó évi február hó 1-én délután háromnegyed 2 órakor, életének 82-ik és boldog házasságuk 22-ik évében, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai február hó 3-án délután 3 órakor fognak Orczy-utca 8. számu házban a róm. kat. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben levő családi sirkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért február hó 5-én délelőtt 8 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutattatni.

Áldás emlékére!

Arad, 1909. február hó 1-én. 687

Bán Ant alné szül. gyergyó szárhegyi Simon Berta, Heinrich Teofilné szül. gyergyó-szárhegyi Simon Irma, leányai. Bán Antal Heinrich Teofil, vejei. Bán Berta, Bán Ödön, Bán Irma, unokái. Radocs Margit, dédunokája.

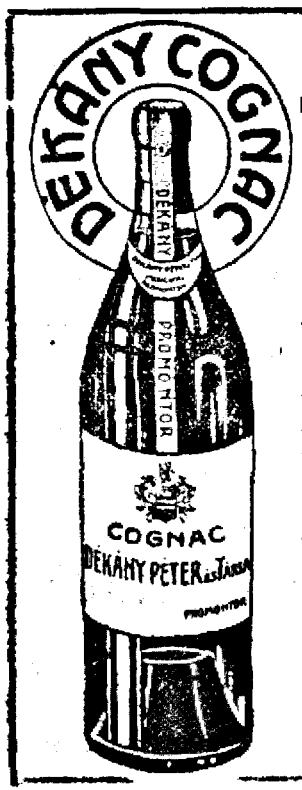

Kiváló minőségű borpárlat. 590

DÉKÁNY PÉTER és Tsa

promontori cognacgyárából

Mindenütt kapható!!

Magyarországi vezérképviselő

Ródosi Testvérek

Budapest, V., Szabadság-tér 1.

Védjegy: „Horgony"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régóának bizonyult háziszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult kézzvonynál, ceuzuzt és meghűléseknél, bedörzsölésképpen használva.

Figyelmeztetés. Silány kamisítványok miatt beszerzésekor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony" védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—.80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz", Prágában, Elisabethstrasse 5 szám.

Mindennapi szétküldés.

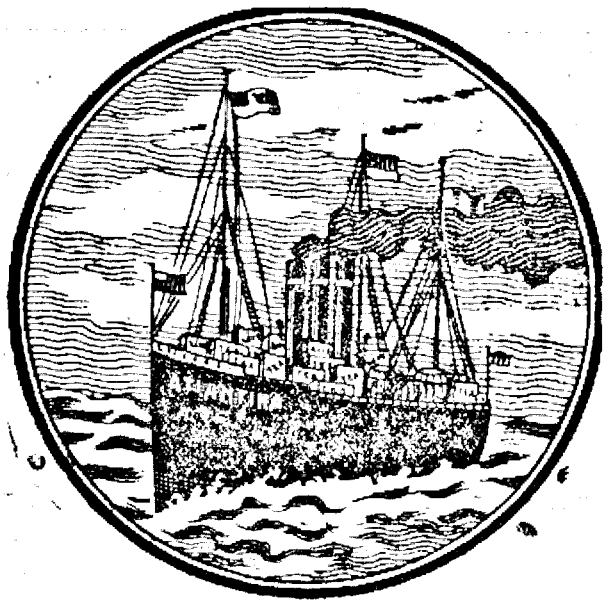

Reggel, délután és este igyunk

ATLANTIKA kávét, ATLANTIKA teát ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben kapható

füszer és illatszer **káros szagától** mentes

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölönkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrássy-tér 20 Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

Az utolsó évek hangversenyzője

SAUER EMIL

a legnagyobb élő zongora művész.

A londoni, párisi és amerikai lapok legujabb kritikái a **„Királyok királya"** cimet adták neki.

Aradon február 2-án (ünnepnap) 5 órakor délután játszik.

Jegyek ifj. Klein Mórnál kaphatók. 619

Jobban tisztít, mint más fémtisztító szer.

Vilmfabrikation és Lack ipar „ARADI IPAR". 3904—0.

Hatóságilag engedélyezett

kiárusitás

könyvek, papiráruk és irószerekben

üzletáthelyezés miatt

Ingusz I. és Fia

könyv-, papir- és irószer kereskedésében 661

Weitzer János-utca

Antiquar-könyvek,

irodai papirok, levélpapirok, borítékok, csomagoló papirok

beszerzési árban

lesznek kiárusitva.

Ingusz I. és Fia

Weitzer János-utca.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Akinek

ismeretség hiján

vásznaszára,	kulcsára,
nevelőre,	gazdasszonyra
üzletvezetőre,	szakácsnőre,
könyvelőre,	szobalányra,
segédre,	házi- vagy
lépésre,	irodaszolgára,
gazdatiszte,	pénzbeszedőre
kocsisra,	házmesterre,
vendégre,	stb.-re
korlátszra,	van szüksége.

Aki

bérbeadni kivan

birtokot,	kocsit,
házat,	lovat,
vadászterü-	halászatot,
letet,	telket,

Aki

eladni kivan

szőnyt,	üzletet,
hangszert,	műhelyt,
bort,	lakást stb.;
gyümölcsöt	vagy
szabonat,	

Aki

kereskedelmi vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

bármiféle ügyet bárhonnan kívánt legbiztosabban és legolcsóbban szerezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetési

rovatát használja.

Szép molett urinő

keres egy barátot, ki őt anyagilag támogatná, férjétől válik. Választ kér „Babus" jelige, főposta. 683

Kitünő minőségü

kovaszinci borom palackokban Licker Viktor füszerüzletében kapható (Miksa-utca.) Herczegh László. 682

Üzlethelyiség

Andrássy tér 3. számu házban 1909. május 1-től kiadó. Bővebbet Neuman-iroda, Széchenyi-utca. 684

Kiadó üzlethelyiség.

Boros Béni-tér 9. szám alatt (a gazdasági egylet palotája mellett) egy szép üzlethelyiség raktárpincével együtt május 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál, az első emeleten. 681

Lakás kiadó

Kápolna-utca 30 sz. házban az Atilla-térre néző 4 szobás II. em. külön álló modern lakás május 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott a házfelügyelőnél. 677

Kiadó lakás

3 utcai szoba, előszoba, fürdőszoba, sárt folyosó és mellékhelyiségek Pécskai-ut 1b. május 1-re. Bővebbet Szücs F. Vilmosnál Karolina-utca 8. 680

Kereskedő segéd

ki a román nyelvet is bírja, azonnali belépésre kerestetik. Molnár Gyula vaskereskedő Lippa. 678

Megbizható

német családapa házmesteri állást keres. Arad, Botond-utca 1 szám 2. ajtó. 689

Keresek

belváros közelében magán os házat 3—5 szobás lakással, kerttel vagy anélkül május 1-sejére, esetleg előbbre, ajánlatokat kérek Aulich Lajos-u. 13. szám alá. 690

Hatóságilag engedélyezett

kiárusitás könyvek, papiráruk és irószerekben üzletáthelyezés miatt Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és irószer kereskedésében, Weitzer János-utca. 173

Eladó ház

amely tisztán 7 és ½%-ot jövedelmez, magas földszintes, a belváros forgalmas helyén, mely három utcára nyilik, jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 636

Önvédelmi bot.

Farkasok, veszettkutyák, vaddisznók, rablógyilkosok ellen élete védve van. Önmüködő szuronnyal vas csőből. borzasztó csuzbajom miatt nem birtam küldeni, de most értesitem a községi elöljárókat és éjjeli őröket, bankokat kik rendeltek, hogy a szállitást megkezdtem. Becses türelmüket köszönöm Orosz L Mátyás feltaláló Arad, Vesselényi-utca 34. sz. saját ház. 676

Egy fodrászüzlet részére

keresek egy üzletvezetőt, 24—26. éves. Izraelita vallásu előnyben részesül. Krausz Mórnál, Csermő. 625

Teleky-u. 20—21. sz. ház

szabad kézből eladó. Értekezhetni Perényi József áll. főrök urnál, Eleken. 673

Kisebb ház

nagy telekkel a Boros Béni-tér, Szabadság-tér, Andrássy-ut vagy annak közelében megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Nagy telek" jeligével a kiadóhivatal továbbit.

Üzleti könyvek:

strazzák másolókönyvek stb. Irodai kellékek, irószerek, levélpapirok és ügyvédi nyomtatványok legkedvezőbb beszerzési forrása. Könyvtárak vétele és berendezése. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése. Ugyanott tanuló alkalmazást nyer. 262

Segédet

keresünk

perfekt eladót, jó megjelenésü 26—28 éves ajánlatát kerjük.

Rosenblüh H. és Társa

divatüzlet. 679

Telephon 422.

Uj asztalos mühely Aradon.

Van szerencsém a nagyérd. közönségnek b. figyelmét

épület- és butor asztalos

műhelyemre tisztelettel felhivni.

Számos éven át volt alkalmam Budapest, München és Stuttgart elökelő műhelyeiben tapasztalatokat szereznem.

Ezen kedvező körülményeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmesszebbmenő követelményeket elégithetem ki.

Fő elvem: pontos, tiszta, izléses és tartós munkával szolgálni.

B. pártfogást teljes tisztelettel kér

Reich Dezső

épület és butorasztalos 691

Aradon, Aranykéz-u. 8. — Telefon 422.

1019—1909.

Hirdetmény.

Miután az 1907. XIX. t.-c. 3. § a azt rendeli, hogy minden géptulajdonos a maga költségén köteles az összes gazdasági gépeknél alkalmazott összes munkásokat, ideértve a gépé zt is, az Országos gazdasági munkás és cselédsegélypénztárnál baleset ellen biztositani, kivévén, ha meggyőződött arról, hogy az illető pénztárnál mint I. vagy II. csoportbeli rendes, vagy rendkivüli tag, vagy a 120 filléres hozzájárulási dij lefizetése mellett, mint gazdasági cselédbaleset esetére már különben is biztssitva van, s miután ezen esetben, ha a géptulajdonos ezen kötelezettségének nem tesz eleget, ezen mulasztásából eredő teljes kárért a munkásnak, illetőleg jogutódainak akkor is felelős, ha a munkaközben bekövetkezett baleset körül öt különben semmiféle mulasztás nem terheli.

Figyelmeztetjük a géptulajdonosokat, hogy a gépeiknél dolgozó munkásaikat az orsz. gazdasági munkás- és cselédsegély pénztárnál haladéktalanul biztositsák. A szükséges közelebbi felvilagositásokat Dr. Angel István városi I. a jegyző (Városháza emelet 67. sz. ajtó) adja meg.

Arad, 1909. évi január hó 14.

A városi tanács.

1031—1909.

Hirdetmény.

Az Arad város közönsége által felállitott s az államositott mértékhitelesitő hivataltól elkülönitett hordójelzői hivatal munkakörét a mai napon az eddigi helyiségekben megkezdvén, értesitjük a közönséget, hogy a mai naptól kezdve ezen hivatal által a következő dijak lesznek szedendők:

A) Közönséges hordók.

50 liter ürtartalomig	15 fil.
51—150 liter ürtartalomig	25 fil.
ezen felül minden 10 literért	2 fil.

(a 10 liternél kisebb maradék a dij felszámitásánál teljes 10 liternek tekintendő.)

B) Sörös hordók.

12, 5, 25 és 50 lit. hordókért	15 fil.
100 literes hordókért	25 fil.
200 literes hordókért	35 fil.
300 literes hordókért	50 fil.

Közzé tesszük továbbá, hogy az alkotandó szabályrendelet életbeléptéig a hordójelzői hivatalnak hivatalos órája tart:

Január, február, november és december hónapokban d. e. 8 12, d. u. 2—6-ig, márciustól október végéig d. e. 6—9-ig, d. u. 2—6-ig. Vasárnapon és ünnepnapokon a hivatal szünetel.

Arad, 1909. január 14.

A városi tanács.

1033—1909.

Hirdetmény.

Közhirré tesszük, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1908. évi 107228—V. számu rendelete a korcsmai palackok és ivóedények, valamint a tejespalackok és tejes kannák hitelesitése s az ezek hitelesitéséért fizetendő dijak tárgyában levéltárunkban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Felhivjuk a közönség figyelmét az ezen rendeletnek 19. §-ára, a mely szerint az 1907. évi V. t. c. 28. §-a értelmében hitelesitési köteleezettség alá eső palackok és ivóedények, a melyek az 1907. évi V. t.-cikk életbe léptének időpontjában az 1874: VIII. tcikk alapján már hitelesitési bélyeggel el vannak látva, továbbra is forgalomban, illetőleg használatban maradhatnak. Az 1907. évi V. tcikk életbelépte után 2 hónapig vagyis 1909. évi március hó 12-ig hitelesithetők lesznek az olyan korcsmai palackok és ivóedények is, melyek jelen rendelet 2, illetve 6. §-ában előirt követelményeknek nem felelnek ugyan meg, de megfelelnek azon követelményeknek, melyeket az 1874. évi VIII. t.-c alapján beadott rendeletben nyertek megállapitást. Az 1907. évi V tcikk életbeléptekor a közforgalomban használt hitelesitetlen tejes palackok, tejes üvegpoharak és tejeskannák az idézett törvény életbeléptétől számitott egy éven belül hitelesités alá bocsájtandók.

Arad, 1909. január 14.

A városi tanács.

ÚJÉV UTÁN

mélyen leszállitott árak!

ALKALMI AJÁNDÉK

elismert legolcsóbb, legnagyobb választék

Fischer Simon

nagyáruházában

Arad, Szabadság-tér 12. szám.

Arad: nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével.